

Fjällbacka Bladet

Dec 84

Tidskrift för Föreningen för Fjällbacka

Nummer 57

Interiör från Fjällbacka kyrka. Foto: Stig Hagenius

Föreningen för Fjällbacka
450 71 Fjällbacka
Pg 41 03 18-0 - Bg 514-7228

Föreningen för Fjällbacka har till syfte att främja näringslivet på orten och värna om Fjällbacka som fritidsmiljö
att tillvarata medlemmarnas intressen och främja deras tillvaro i Fjällbacka
att arbeta för fortsatt bibehållande och vård av de traditioner och den kultur som utgör en oersättlig tillgång för orten
att genom kontakt och påverkan hos kommunala organ och andra beslutsfattare söka stöd för föreningens strävan till insatser.

FFF:s STYRELSE ARBETSÅRET 1984-1985

ORDFÖRANDE

Arne Carlsson Bruggev. 5, 828 00 Edsbyn 0271/210 84 (hem) /225 30 el. /230 00 (arb)

Sommaradress: Skolgatan 376, 450 71 Fjällbacka 0525/316 39

VICE ORDFÖRANDE

Gunnar Fredriksson Virvelvindsg. 12 B 417 14 Göteborg 031/22 42 05 (hem) /23 50 10 (arb)

Sommaradress: Långesjö 2402, 450 71 Fjällbacka 0525/123 98

SEKRETERARE

Anders Järund Mörhult 339, 450 71 Fjällbacka 0525/319 16

KASSÖR

John I Johansson Solrosv. 6, 450 71 Fjällbacka 0525/312 50 (hem o arb)

Sommaradress: Mörhult, 450 71 Fjällbacka 0525/317 56

ÖVRIG LEDAMOT

Inger Rudberg Persikev. 81, 233 55 Lund 046/14 45 35

Sommaradress: Torp, Sörgården, 450 71 Fjällbacka 0525/353 77

ADJUNGERAD LEDAMOT

Maj Gustafsson Pl 328, 450 71 Fjällbacka 0525/312 31

SUPPLEANTER

Lars Sjölund Hillaredsg. 4, 502 30 Borås 033/15 52 40

Sommaradress: Edsten, Nedergården, 450 71 Fjällbacka 0525/319 40

Ebbe Gustavsson Hededalsv. 8, 455 00 Munkedal 0524/112 01 (hem) 121 19 (arb)

Sommaradress: Fjällbacka 0525/310 32

ARBETSUTSKOTT

Arne Carlsson, Gunnar Fredriksson, John I Johansson

VI BLEV 500!

Vid årsmötet kunde vi konstatera, att målsättningen 500 medlemmar infriats. Det är föreningens högsta notering någonsin och vi är tack-samma mot dem som medverkat till utvecklingen. Mycket glädjande är dessutom att många nya medlemmar är fast boende i Fjällbacka.

En gång om året - på sommaren - finns i stort sett alla dessa medlemmar med familjer i Fjällbacka. De utgör ett stort inslag i sommarbilden och är samtidigt en resurs. Hur ska den användas? Vad kan vi mera göra för det Fjällbacka, som vi så uppskattar?

Vi vill påminna om att tidningens spalter står öppna för medlemmar-ns åsikter i olika frågor. Skriv - eller ring - till redaktionen. Ni kan också föra fram frågor genom någon av oss i styrelsen.

Det har kommit fram många synpunkter under den gångna sommaren. Många gäller ordning och service. Men också åsikter om hur Fjällbacka kan utvecklas. Man är på många håll - inte minst bland de fast boende - rädda för att det lilla skärgårdssamhället utvecklas för mycket mot kändiskult och kommersialism. Man ser med en viss oro på grannsamhällena söderut och är angelägna att stil och lugn bevaras här hemma.

Tidningen har fått ny redaktör. Magnus Lindström, som varit med oss sedan Algot Torewi "pensionerades", fick inte tiden att räcka till. Och då måste de mera ideella uppdragen - och dit hör faktiskt även redaktörsjobbet - stryka på foten. Tack, Magnus, för ett fint arbete under Din tid med Fjällbacka Bladet!

Anders Berglie har tillträtt efter Magnus. Han har utmärkta förutsättningar att föra arvet vidare. Hans mångåriga nära samarbete med tryckaren Ebbe Gustavsson är en viktig fördel. Välkommen Anders!

Våra styrelsemedlemmar i Fjällbacka har lovat att i ord och bild svara för den lokala nyhetsbevakningen - ett mycket viktigt inslag på redaktionssidan.

Och efter 15 år som ordförande i föreningen har Alf Edvardsson dragit sig tillbaka. Vi förstår honom. "Det har varit på både gott och ont" skriver Alf i sin sista krönika "Små, små ord".

Och nog kan det vara besvärligt många gånger att hålla ihop en förening, som trots allt är så geografiskt heterogen. Och där en fungerande redaktion är så viktig för tidningens fortlevnad.

Alf Edvardsson har under sin långa tid i föreningens ledning lagt ner ett stort och oegennyttigt arbete. Vi tackar honom för det och önskar honom en god fortsättning i pensionärstillvaron på det kära Mörhult.

I förra julnumret skrev vi att styrelsen räknar framtiden ett år i taget. Nu hoppas vi att det ökade medlemsunderlaget och förändringar i organisation och rutiner skall medverka till att framtiden blir mera säker.

Men hör av Er med synpunkter, både vad gäller föreningsverksamheten som tidningen. Föreningen för Fjällbacka är vad vi gör den till. Och vi vet att det i den stora medlemskaran finns resurser. Släpp loss dem!

Styrelsen

God Jul
och
Gott Nytt År

tillönskas alla medlemmar, annonsörer, läsare och medarbetare. Vi hoppas att år 1985 skall bli ett lyckobringande år för samhället och för Föreningen För Fjällbacka.

DET GÅNGNA VERKSAMHETSÅRET
-utdrag ur styrelsens verksamhetsberättelse 1983-84

Medlemsantalet ökade under det gångna verksamhetsåret med hela 15 procent. Glädjande är att en stor del av de nya medlemmarna är fast boende i Fjällbacka. En avgörande insats för det lyckade värvningsresultatet utfördes av Maj Gustafsson.

Ekonomiskt noterade föreningen ett rekordår med en kassaomsättning på 78 000 kr och ett överskott på 11 000 kr. Förutom den positiva medlemsutvecklingen var det ökad försäljning av Fjällbacka-Bladet, större annonsintäkter samt bryggdansarrangemang som bidragit till det goda resultatet.

Utgivningen av tidningen Fjällbacka-Bladet var, liksom tidigare år, en viktig uppgift. En nyhet var att sommarnumren 1983 och 1984 gjordes mer turistinriktade, vilket ledde till en framgångsrik lösnummerförsälj-

ning. Sommarnumret 1984 var för första gången försett med fyrfärgstryck på framsidan. Kostnaderna för detta var sponsrade av Munk-Reklam.

Föreningen har under året försökt att öka sin verksamhet. Bryggdansen återupptogs och blev en stor framgång. Dans ordnades varje onsdagskväll under juli månad. Dansen finansierades genom lotteriförsäljning och frivilliga bidrag.

Materiel till två ljugarbänkar anskaffades, varav den ena har uppmonterats genom Fritidsnämndens försorg.

I övrigt redovisade föreningen långt framskridna planer på att anlägga en motionsslinga och att anordna en sim-tävling 1985.

ANDERS JÄRUND

Julklappstips!

Köper Du 2 kaffe- (nr 1 och 2) eller 2 mockaskedar (nr 1 och 2) i Svenska Floran, får Du Svenska Florans kaffegods (värde 155:–) som en extra julklapp.

Ett gott urval av smycken i guld och silver.

Klockor: SEIKO och ORIENT armbandsur

Välkommen att

julhandla hos

**HÄNT PÅ ÅRS-
MÖTET 1984**

-utdrag ur protokollet från årsmötet 20:e juli 1984

- Styrelsen beviljades ansvarsfrihet.
- Följande styrelse för 1984-1985 valdes: ordförande Arne Carlsson vice ordförande Gunnar Fredriksson kassör John I Johansson sekreterare Anders Järund övrig ledamot Inger Rudberg adjungerad ledamot Maj Gustafsson suppleanter Ebbe Gustafsson Lars Sjölund
- Till revisorer valdes Hans Sverring och Algot Torewi med suppleanter Monica Hellberg och Arne Lundahl.
- Till arbetsutskott valdes Arne Carlsson, Gunnar Fredriksson och John I Johansson.
- Styrelsen framförde föreningens varma tack till Alf Edvardsson, för hans insatser under de 15 år han varit föreningens ordförande.
- En kommitté för anordnande av en sim-tävling 1985 tillsattes med Lars Sjölund som sammankallande.
- Årsavgiften fastställdes till 60 kr.
- Det beslöt att medlemmar som ville skicka exemplar av julnumret till vänner och släktingar i utlandet, får lämna adressen till dessa till Maj Gustafsson, som ombesörjer distributionen.
- I övrigt diskuterades
 - om föreningen borde föreslå berörd myndighet att förbjuda husvagnstrafik i samhället.
 - om möjligheten att enkelrikta Hamngatan sommartid.
 - om föreningen kan göra något åt problemet med gästande båtar, som tränger sig in mellan båtar, som ligger på sin hyrda plats.
 - om föreningen kan ta upp frågan om att anlägga småbåtsslip någonstans i samhället.

ANDERS JÄRUND

SNITTBLOMMOR – KRUKVÄXTER
BORDSDEKORATIONER
BLOMSTERARRANGEMANG
KRANSBINDERI UTFÖRES

Medlem av Blomstertörmedlingen

KÄRRABY

HANDELSTRÄDGÅRD

HAMBURGSUND Telefon 0523-531 55

DET VAR SÅ DET BÖRjade

– sannsagan om Dyngöbasaren

Att under sommaren få bo på Dyngö i Fjällbackas rika skärgård är naturligtvis rena paradiset med alla dess möjligheter till salta bad, fiske, segling o s v. Men vi människor blir ju sällan riktigt tillfredsställda, så inte heller Birgitta Corin, Karin Lindahl och Lena Wieslander. Sommaren 1975 dök i dessa pigga småflickors fantasirika hjärnor upp en briljant idé, om att anordna en basar på sin sommarö. Från början var det nog i sanningens namn ett litet tillskott till veckopengen som hägrade – litet mer godis skulle inte sitta illa. Föräldrarna, som fick ta del av deras planer, lovade lojalt att ge sitt stöd. Man kom överens om, att det eventuella överskottet från basaren oavkortat skulle doneras till Sjöräddningen. Det var ett behjärtansvärt ändamål, som med entusiasm anammades av alla berörda.

Genast började ett intensivt arbete med att samla in prylar av alla de slag, som sedan skulle omsättas i kontanter. Hjälp fick initiativtagarna också av syskon och kamrater. Tänkta avnämndare var såväl dyngöbor som sommargäster och båtfolk. Chokladbollar bakades i stora mängder av barnen själva. Föräldrarna stod för bull- och sockerkaksbak och potatis och grönsaker kom från egna odlingar.

Egenhändigt tillverkade affischer och muntlig förmedling spred kännedom om den stundande "Dyngö-barnens basar". Då den stora dagen randades kom det, till de företagsamma barnens stora glädje, verkligen folk: dyngöbor, många föräldrar och även enstaka båt-gäster. Samlingsplats blev Lindahls och Wieslanders hus, tomter och bryggor. Det blev en i allt lyckad dag, då de äldre med lust deltog i barnens muntra påfund. De övade bland annat bollkastning och roade sig med att "peka rätt". Lotter såldes med strykande åtgång och på loppmarknaden gjordes fynd av spännande prylar som hämtats fram i dagens ljus från gömmor ur dunkla sjöbodrar, från skåp och lådor. Över en kopp kaffe med hembakat dopp blev det även tillfälle till gemytliga pratstunder.

Netto från basaren blev denna första gång 762:55 kr. Barnen var naturligtvis förtjusta och supportergruppen glatt förvånad över att kunna översända denna fina gåva till Sjöräddningen.

Följande sommar var entusiasmen stor

för en ny basar och på intet sätt ifrågasatt. Barnen fick i huvudsak själva styra och ställa med endast små justeringar här och var av sina föräldrar. Tidigt utvecklades emellertid en ansvarig ledningsgrupp, den så kallade "tjejmaffian", bestående av Lori Lindahl, Maj-Lis Holmberg, Brynhilde Wieslander och Lena Corin. Gunnar Wieslander med juridisk kompetens, blev ansvarig för lotteridragningar och kontrollör i allmänhet och Torsten Lindahl blev ansvarig för kassa och redovisning, kontaktman med Sjöräddningen och sedermera auktionsutropare. Ingen kunde väl ana utvecklingen av denna på lek första gången anordnade basar. De närmast följande åren noterades netto på 940 kr, 1.400 kr, 1.700 kr och 1979 kr 2.700.

Allteftersom åren gick visade Fjällbacka- och skärgårdsbor allt större intresse för basaren och besättningen på RK Lions med familjer erbjöd sig att deltaga. Stig-Tore Berg och hans Adele satte fart på insamling av föremål, som nu fick en allt förnämligare kvalitet. Även affärsidkare och andra företag, konstnärer och konsthantverkare visade prov på en underbar givmildhet, liksom många enskilda personer. Allt detta bidrog till att programmet kunde utökas med en relativt stor auktion. Nettobehållningen skenade upp tiotusen kronorsnivån och nu sista gången till det dubbla.

Under de tio somrar basaren gått av stapeln, har den icke föraktliga summan av 84.000 kr insamlats och tillförts sjöräddningsstationen i Fjällbacka. Denna har i år,

Lena
Wieslander

Karin
Lindahl

Birgitta
Corin

1984, mellan 1 januari och 15 oktober haft 34 sjöräddningslarm, vilka inneburit bogsering av båtar till varv och verkstäder. Dessutom ombesörjt 16 sjuktransporter från öarna i Fjällbacka skärgård och beklagligt nog även 2 gånger okynneslarmats av nödraketer.

Den ifrån början kallade "Dyngö-barnens basar" blev till "Dyngö-ungdomens basar" för att numera helt enkelt gå under namnet "Dyngö-basaren." Ungdomarna disponerar i dag inte sina somrar som tidigare. De står mitt uppe i livets allvar med utbildning och arbete, men fortfarande deltagar i mån av tid och tillfälle gärna i arbetet med den årliga basaren. Yngre syskon har kommit i deras ställe. Ansvar för basaren har dock kommit att helt falla på ledningsgruppen. Det som en gång var lek och improvisation har blivit allt mer allvar. Men målsättningen, att stödja Sjöräddningsstationen i Fjällbacka, är lika aktuell idag, som vid starten för snart tio år sedan. Så låt hoppas att Dyngö basaren lever vidare. Det är verkligen en tradition, som är värd att bevara.

MAJ GUSTAFSON

FJÄLLBACKA Thore Axelsson 0525/317 21

ELINSTALLATIONER – ELVÄRME – KÖKSMASKINER
TEMOVEX VENTILATIONSAGGREGAT

FJÄLLBACKAKULÖREN AB

Tel. 0525-310 85

VÄLKOMMEN TILL BUTIKEN! VI HAR MANGA FINA JULKLAPPSTIPS!

DYNGÖBASAREN 1984

Det blåste frisk västlig vind, och flaggorna på Dyngöns samtliga flaggstänger stod rakt ut. Man hade hoppats på väder för snygga landgångsriggen, men kröp istället ihop i värmande dunjackan. Men lite blåst och några regnstänk avskräcker inte skärgårdsborna. Antalet besökande till sommarens begivenhet, Sjöräddningsbasaren på Dyngö, var imponerande. I de här trakterna är man van att färdas i båt, och skall man besöka Dyngö ges inga andra alternativ. Om man sen anländer per sjöräddningskryssare eller med den egna båten spelar ingen roll.

Lottförsäljarna frestade med fina vinster, och lotterna kostade bara tre kronor stycket, eller tre lotter för tio kronor. Det gällde att hänga med i den högre matematiken. Man köpte alltså lotter, pratade med gamla bekanta som man inte träffat sedan förra sommaren, drack kaffe och åt bullar. Och köpte lotter igen. Men vid dragningen gick någonting galet. Trots att man bladdrade och bladdrade i buntan av röda och blå och gula lotter var det aldrig rätt kombination av färg och bokstav. Det var alltid någon annan som hämtade vinsterna. Fingrarna blev stelare och stelare, och man avundades damen som vann både vantar och mössa. Vinsternas vinst, den lilla vackra ekan i blanklackad fura, försvann åt Göteborgshället. Flytvästarna seglade också ens näsa förbi. Man satte sin lit till auktionen. Där skulle man väl inte kunna missa.

Där fanns massor av frestelser. Barnbarnet, som för en krona lyckats förvärva en lätt rostig, men fullt användbar stormlykta, önskade sig den fina hummertinan. Att priset på en sådan raritet vida skulle överstiga den unge mannens kontantinhav bortsåg han helt ifrån. Försöka duger. Hoppet släcktes redan vid första budet, som inte stod i relation till veckopengen. Gamla fina möbler gick en ny vår till mötes, och konstverk var eftertraktad vara. Man bjöd friskt över

varandra i iveren att få smaka färska Dyngöpotatis och hembakade kakor. Auktionsförrättarens hustru lyckades, i ädel tävlan med sin egen man, lägga beslag på en silverbricka. Det är inte alltid så lätt att höra skillnad på röster, och dyrgripen stannade ju i alla fall inom familjen.

Så var det dags för Tavlan. Ryktesvägen hade man fått veta, att en akvarell, föreställande den egna båten och äldste sonens båt förtöjda vid Ivans brygga, skulle auktioneras bort. Tavlan åtråddes hett av båda besättningarna. Det eventuella ägandeförhållandet hade dock avgjorts med massor av mödraauktorieter. Att tavlan i sinom tid skulle bli sonens födelsedagspresent fick han naturligtvis inte veta. Sonen fick i uppdrag att sköta budgivningen, och ett högsta pris bestämdes. Det får ju finnas gränser även för Dyngöauktioner. Man började med hundra. Priset steg snabbt. Det fanns tydligen fler intresserade. Det började se hotfullt ut. En ålning genom folkmängden, upp långsides med sonen och en väsning ur ena mungipan. — Høj med femtio! Femtio, skrek sonen. Pang! Tavlan var räddad. I triumf bars den iväg.

Då man vid ett senare tillfälle berättade om bragden för en god vän såg denne lite undrande på en och sa — Men i ett sådant läge höjer man ju bara med en tia. Den auk-

Torsten Lindahl svingar auktionsklubban med sedvanlig akkuratess.

Trivsamt kommers, på Dyngöbasaren.

tionsvane, men om sjöräddningsbasarer något okunnige vännen, bestods ett medlidamt leende. Sådana regler gäller inte på Dyngö.

KJERSTIN DANIELSSON

**Mjukaste skinn
är en självklarhet
i våra stövlar**

Art. 4121. Läst: Fanny. Läderbindsula. Klack: 30 mm. Färg: Svart, grå, brun. Storl.: 2-8 1/2.

Prova en helsvensk
WiskaniaSkö

Johns
SKOR och LÄDER
FJÄLLBACKA
Tel. 0525/312 50

VÄLKOMNA

TILL STÖRRE LOKALER HOS

EVAS

BAGERI — SPECERI
CHARKUTERI
GLAS — PORSLIN — M M

0525/31014, 31252

Lerstens Kvarn satsar för framtiden

Så har ett nytt steg tagits mot en utvidgad verksamhet inom Lerstens Kvarn AB. Ett steg som utan tvekan märktes den 16 oktober. Den dagen invigdes de nya fabrikena eller rättare avdelningarna för nya produkter inom företaget. Först presenterade direktör Rolf Silvstrand med några korta ord företaget och betonade betydelsen av medarbetarnas helhjärtade insats och tackade alla dem som på något sätt medverkat till genomförandet av denna satsning för framtiden. Därefter lämnade han en kort redogörelse för de idéer, som ligger bakom denna satsning.

Det är främst människornas ökade förståelse för kostens betydelse för hälsan, som framtingat den nya satsningen. Bröd och mjölprodukter har alltid varit av väsentlig betydelse för kosthålllet. Genom kraven på ständigt ökade skördar har också användandet av kemikalier ökat dramatiskt. Risken för att restprodukter i spannmålen, tillsammans med andra miljöfarliga ämnen, kan äventyra i första hand barnens hälsa, gav Rolf Silvstrand redan i mitten på 70-talet idén att söka få fram mjöl så fritt från ej önskvärda ämnen som möjligt. Luftföroreningar kan kanske ej undvikas, men däremot bör det gå att genom teknik få i görli-gaste mån "giftfria" produkter från odla-

ren, tyckte Silvstrand. Ett intensivt arbete med kostnadsundersökningar och kalkyler startades och pekade entydigt mot ett framtida krav från konsumenterna på "renare" livsmedel. Och på "den vägen" gick det.

Den "produktionsapparat" som skall producera framtidens mjöl är en investering på 13-14 miljoner. Den ger nya möjligheter och lägger grunden för en vidareutveckling av olika produkter. Även våra vänner hundarna får nytta av denna satsning.

Landshövding Åke Norling framhöll betydelsen för bygden och klimatet inom företagavärlden av en satsning lik den Rolf Silvstrand gjort. Då länsstyrelsen ställs inför nyetableringar gäller det oftast 1-3 nya jobb. Men här rör det sig totalt om några tiotal nya jobb sedan Rolf Silvstrand övertog företaget. Omsättningen har ökat från 1,3 miljoner till över 30 miljoner. Kvarnens placering kan också få betydelse i framtiden rent försörjningspolitiskt, på grund av sitt mindre utsatta läge. Rolf Silvstrands satsning visar här i Fjällbacka vad privat företagsamhet med visioner och djärvhet kan åstadkomma.

En satsning av denna storleksordning har krävt kapital. Därför har nya intressenter kommit till. Consafe Finans, som representerades av sin VD Christer Ericsson, samt

Palpax, representerad av sin VD Arne Paalberg, har inträtt och innehar 49% av aktierna. Consafegruppens "chef" Christer Ericsson betonade i sitt anförande sin och gruppens tro på företagets filosofi och att man var beredda att stötta nya friska idéer utan krav på majoritetsägande. SK-g

Fr. v.: Direktör Rolf Silvstrand och Landshövding Åke Norling.

Tanums Kommun

Välkommen till Biblioteket!

Nu i vinter skall Du passa på att besöka våra trevliga små bibliotek som ligger utspridda på nio platser i kommunen. Dessutom har vi en bokbuss som gör turer på ställen vi inte har filialer.

Vill Du ha reda på var biblioteken finns och när de är öppna så är det bara att ringa huvudbiblioteket, 0525/291 30.

Välkommen oavsett om Du är turist eller bofast, om Du är gammal eller ung, om Du är Fjällbackabo eller från Korpilombolo!

Jubileumsskriften "Norra Bohusbanan 80 år 1903 - 1983" kan Du nu köpa på kommunens bibliotek. Skriften innehåller bl.a. förslag på olika banor i norra Bohuslän, glimtar från invigningen 1903, framtidsvyer och naturligtvis många bilder. Du betalar endast 25 kronor för häftet.

Lena Norin utanför sin verkstad.
Foto: Inger Rudberg

Lena Norin tar upp ett gammalt släktyrke

Lena Norin som öppnat ett litet eget skomakeri får nog ofta svara på frågan: Hur kom du på idén att utbilda dig till skomakare?

– Jo, egentligen sökte jag till textilläroseminarium, men det var för svårt att komma in där. Att arbeta med läder ligger ju nära intill. Det har också funnits skomakare i min släkt. Min mors farfar August Krantz var skomakare och också ännu längre tillbaka var mormors mors farfar, Olaus Lundström (1791 – 1870) skomakare här i Fjällbacka.

– Hur har du utbildat dig?

– Jag gick ett år i Jönköping på en skomakerikurs som ingår i gymnasieskolan. Man får gesällbrev och blir mästare som i gamla tider.

– Vad är det ni får lära er?

– Ja, det är bl a materiallära, om olika slag av skinn och läder, garvmetoder och också ekonomi, bokföring och reklam för att kunna sköta ett eget företag.

– Hur fick du lokal och utrustning?

– Huset är egentligen ett uthus som hört till Carl Larssons gård här och det har visst tjänat som hönsbarn och fruktbod. Jag har själv snyggat upp och förbättrat inredningen. De flesta maskinerna fick jag från ett gammalt skomakeri i Mariestad. Men handverktygen är mina egna.

– Vad är det för maskiner du har?

Lena visar på symaskin, sulpress, skärflingsmaskin, putsbord, slipar.

– Var får du läder ifrån?

– En del får jag från ett garveri i Tärnsjö t ex oxhud naturell. Färgade överblivna kalvskinn, får jag från en skofabrik.

– Kan du klara dig på skomakararbetet?

– På sommaren säljer jag också väskor som tillverkas i Polen, och så sysslar jag med konsthantverk i läder. Några sysselsättningsproblem finns inte.

Lena Norin är ett fint exempel på att man med händighet, uppfinningsrikedom och framåtanda kan besegra arbetslöshetens spöke.

INGER RUDBERG

Galleri Havsviken

Jag önskar alla trevliga gäster och besökare en God Jul och ett Gott Nytt År!

Maj Britt Lind

Galleri Havsviken, Holmegärdet, pl 3419, 450 17 Fjällbacka. Tel. 0525/33594

KC kläder

För Damerna

Kläder för fest och vardag finner Du hos oss.

Även barnkläder

Tel. 0525/313 00

Allt i modern hårvård

får ni i Fjällbacka

BENGT'S HERRSALONG

0525/315 26

DAMFRISERINGEN

Kerstin & Nisse
0525/311 25

Välkomna!

Begravningsbyrån på orten.

Hamburgsund och Kville begravningsbyrå jourtelefon 0523/307 15.
Ombesörjer allt i samband med begravningar, bouppteckning - arvskifte

Vår strävan är att lämna bästa möjliga service till alla våra kunder i samband med dödsfall.

Vid inträffat dödsfall utför vi om så önskas besök i hemmen på varje ort.

Per Olof och Lena Bergkvist ombudstelefon Hamburgsund 0525/330 42.

POSTEN I FJÄLLBACKA 125 ÅR

Posten kan väl sägas vara ett samhälles hjärta, där tankar, känslor, pengar och paket pulserar förbi. I somras hade man på postkontoret i Fjällbacka ordnat med en liten historisk utställning med anledning av att den första officiella postexpeditionen inrättades i Fjällbacka 1 januari 1859. Där kunde man studera gamla postförordningar och porträtt av de första värdiga postmästarna blickade strängt ner på strömmen av kunder, ortsbor och semesterfolk, mer eller mindre lättklädda.

– Kan alla dessa läsa och skriva? tänkte nog de gamla postmästarna. Annat var det på vår tid.

”För ingen del nyttja Qwinnfolck”

I postluckan sitter idel vänliga damer och utanför lastar Signe Johansson och ”Pyttan” alias M-Ch Ekelund sina cykelhästar för att lyckliggöra alla hus i Fjällbacka med tidningar och brev, vilket vi idag tycker är en självklar service. Men så har det inte alltid varit. – Vill ni följa mig på en snabbresa bakåt i Bohusläns posthistoria?

Postgång genom Bohuslän har troligen börjat 1647, när det norska postväsendet fick sitt första privilegium. Norges förste postmästare var en holländare som hette Morian. Han anställde postbud, oftast bönder, som bodde på 2 mils avstånd från varandra på sträckan Oslo–Köpenhamn, varifrån ju hela styrelsen sköttes. Den post som skulle befordras var säkerligen mest skrivelser som rörde kyrka och stat och en del affärsbrev. Allmänheten kunde ju varken läsa eller skriva och hade inget behov av postgång eller förståelse för dess vikt.

Postbönderna skulle hålla starka och goda posthästar och var i gengäld befriade från underhåll av soldater och andra pålagor. Vagar i vår mening saknades, men postbonden skulle se till att lägga stockar över bäckar och myrar och stegar över gårdsgårdar för att det skulle gå så fort som möjligt. Man skulle alltså ha ridande bud, men troligen var det ofta bara ”löpande” eller gående. Det sägs nämligen i en bestämmelse att postbonden för ingen del fick ”nyttja Qwinnfolck, minderåriga eller wanføre” utan anställa duglig postdräng för vars fel han själv helt och hållet ansvarade, om han inte själv tog hand om posten. Denna passus torde ha tillkommit, då det hade hänt att posten skickats iväg med små barn som gick och tiggde.

Oslo–Köpenhamn, inte mer än 6 dagar

En av Norges största affärsmän klagade över att posten tog för lång tid till Köpenhamn. Han hade lånat ut stora summor till danska staten och som delbetalning fått gårdarna Åby säteri i Tossene och St. Wrem i Kville, och han blev även direktör över det norska postväsendet.

De danska postryttarna hade en blå uniform med röd slängkappa och blå hatt. I städerna skulle finnas en postmästare som samlade upp posten från postbuden. På sitt hus skulle han ha ett märke med en blå rytare på en vit häst. 1653 kom en förordning om att posten Oslo–Köpenhamn inte fick ta mer än sex dagar, varken vinter eller sommar. Under Karl X:s krig med Danmark,

Aurora Wallberg med döttrar.
Aurora (längst till höger) hade post i Carl Lundströms hus i Majorbacken 1895–1909.

som slutade med att Bohuslän blev svenskt, var postgången nästan helt avbruten. Under Gyldenlöwefejden var den danske postmästaren i Uddevalla helt på normännens sida och passade på att lägga beslag på viktiga svenska brev.

Vi klagar över att portot höjs ideligen, men vårt porto är ändå en struntsumma mot vad postbefordran kostade på 1600-talet. Då kunde ett brev Stockholm–Göteborg kosta mer än vad man gav för en kviga, nämligen 8 öre Silvermynt. 1872 kostade ett brev 12 öre d v s en vanlig timförtjänst.

Bygdens egen bank önskar alla

God Jul ^{och}
Gott Nytt År

I alla bankärenden vänd Eder till Sparbanken

Fjällbacka 0525/318 00
Huvudkontor Tanumshede
0525/291 00

Filialer i Hamburgsund, Grebbestad,
Östad, Rabbalshede, Gerlesborg,
Hällevadsholm, Kville, Resö och Lur.

Sparbanken Tanum

Centrumkiosken

Tobak - Cigaretter - Tidningar
Konfektyrer - Frukt - Läskedrycker
GB-glass - Souvenirer m.m.

Tar emot film
för framkallning

Eva och Bengt Richardsson
Telefon 0525-313 27

Postgårdar

Efter Roskildefreden 1658 kom Bohuslän att lyda under Axel Oxenstiernas postförordning av 1636, men organisationen var i stort densamma. Postbönderna tog det kanske alltför lugnt ibland, eftersom generalpostmästaren i Oslo i ett brev till svenska regeringen 1662 klagar över "likgiltigheten" hos de postbud som skulle föra posten från Oslo genom Bohuslän till Danmark. Därefter blev postgången bättre.

Postgårdarna mellan norska gränsen och Uddevalla var: Hogdal, Varp, Hessland, Hval (Tanumshede), Solhem Nordgård i Kville, Österby, Foss, Kallsås, Kärra, Uddevalla. Den förste kände postbonden på Solhem var Olof Gummeson 1681–82.

Postvapen och posthorn

I början av 1700-talet när Karl XII krigade i Ryssland, härjade pesten i landet och postbuderna var särskilt utsatta för smitta, trots att alla brev och postväskor rökades för att förhindra spridning av smittan. Många postbud dukade under. Att vara posttryttare var ett hårt liv och de kunde utsättas för överfall. I en kungörelse från Ulrika Eleonora 1720, som suttit anslagen på postgården i Solhem och bevarats i Hembygdsarkivet, sägs det följande: Postväsendet är ett för riket mycket angeläget verk som tillkommit "med stor möda och kostsamhet" och det påbjödes stränga straff för den som med "våld och trug eller hot tar ut postböndernas hästar till andra skjutisar, pålägger dem inkvartering eller låter utbeta deras ängar." I en senare kungörelse från 1752 stadgas dödsstraff för den som

bryter upp andras brev och tar pengar därur, mycket eller litet.

Postbudet skulle bära postvapnet på bröstet och blåsa i posthornet, då han kom och för från en plats och för att bereda sig väg. Posthornet är ju fortfarande postens varumärke. Det var först ett oxhorn, senare av mässing. Postbudet skulle också ha sabel och skjutvapen till försvar och han skulle vara läs- och skrivkundig.

"Väskaa" var en gumma som på 1830–40-talen bar post från gästgivargården i Rabbalshede till Kville prästgård och därifrån till Fjällbacka. Hennes son, Olle August Carlsson kallades därför "Väsken" och sondottern, Kristina Lavold f. Sjöberg, kallades "Väsk-Kristin". Allt utan ond mening.

Postdiligenser

Postdiligenser ersatte posttryttarna under 1800-talet. Diligenserna var täckta vagnar eller slädar, där också resande kunde få följa med. Solhems posthemman drogs in 1870, då posten flyttades till Rabbalshede gästgivargård, som var en centralare plats med lanthandel, och tingställe. Det fanns en postdiligenslinje Helsingborg–Svinesund och på posten i Fjällbacka kunde man studera dess tidtabell från 1861. Den startade kl 3 på morgonen från Svinesund, passerade Rabbalshede kl 11 på kvällen och var i Uddevalla 6.30 följande morgon.

Till Fjällbacka kom posten med häst och kärra från Rabbalshede via Kville prästgård från 1870-talet, till bussarna 1922 övertog postbefordran. Även ångbåtarna förde med sig post. När järnvägen Uddevalla–Strömstad invigdes 1903 blev postdiligensen på den sträckan överflödig.

Postkontor i Fjällbacka

De första postkontoren var inrymda i privathus. Den förste som hade post i Fjällbacka var fanjunkare *Napoleon Ekstrand* som från 1845 hade post i sitt hus (som låg där Ing-Britt Engstrands hus nu ligger). 1858 övertog postverket verksamheten och den förste officiellt anställda postmästaren var *Carl Aug. Zetterberg* som inrättade post i Setterlindska huset på Hamngatans östsida. Zetterberg flyttade efter ett par månader. Näste man J. A. Lindqvist hade samma lokal i två år, men därefter flyttades posten till nuvarande Telegrafhuset, där den blev kvar till 1864, då Lindqvist flyttade. Därefter kom F. E. Linqvister som tjänstgjorde 1864–1875 i Telegrafhuset. En kort tid sköttes posten av en annan fanjunkare, Eklund.

Nu flyttades posten till nuvarande Dahlgrens hus, där fanjunkare Vidgren hade post till 1886 då han flyttade den till sitt nybyggda hus vid Kvarnbergsgatan, där den fanns till 1902.

1892–1895 tjänstgjorde fröken C. Cramer, var är inte känt. 1895–1909 hade fru Aurora Wallberg post i Carl Lundströms hus Majorbacken. Hon bodde i stora rummet mot gatan med två döttrar. 1914 flyttade posten och fru Wallberg till Anton Johanssons nybyggda hus vid Hällsporten. Det revs och flyttades sedan p g av rasrisk. 1914–1920 skötte Karin Johansson posten i det s k Backmans hus (senare Arnoldssons) vid Hällsporten. Här vikarierade Astrid Leandersson en kort tid. Sedan blev det post i Venanders vackra hus vid Skolplan, där fröken Tekla Falck tjänstgjorde 1921–1927 och efterträddes av fröken Gerda Rydstedt (1928–1939).

Det nuvarande postkontoret, det första som byggts direkt för posten, uppfördes av Östen Hedenfjäll 1942 och där har Karl Herlogsson (1942–1952) och Ingrid Karlsson (1953–1984) varit postmästare.

Det är alltså inte mindre än sex kvinnor som tjänat som postföreståndare under en lång följd av år. Så nog har posten frångått principen att "för ingen del nyttja kvinnfolk".

En liten episod från senare tid får till sist belysa att det inte varit helt riskfritt att färdas med posten. Då brevbärare Dahlberg en stormig dag på 20-talet skulle gå över hängbron vid Mörhult, bar det sig inte bättre än att han blåste i vattnet. Han lyckades dock hålla postväskan över huvudet, så att dess värdefulla innehåll klarade sig också.

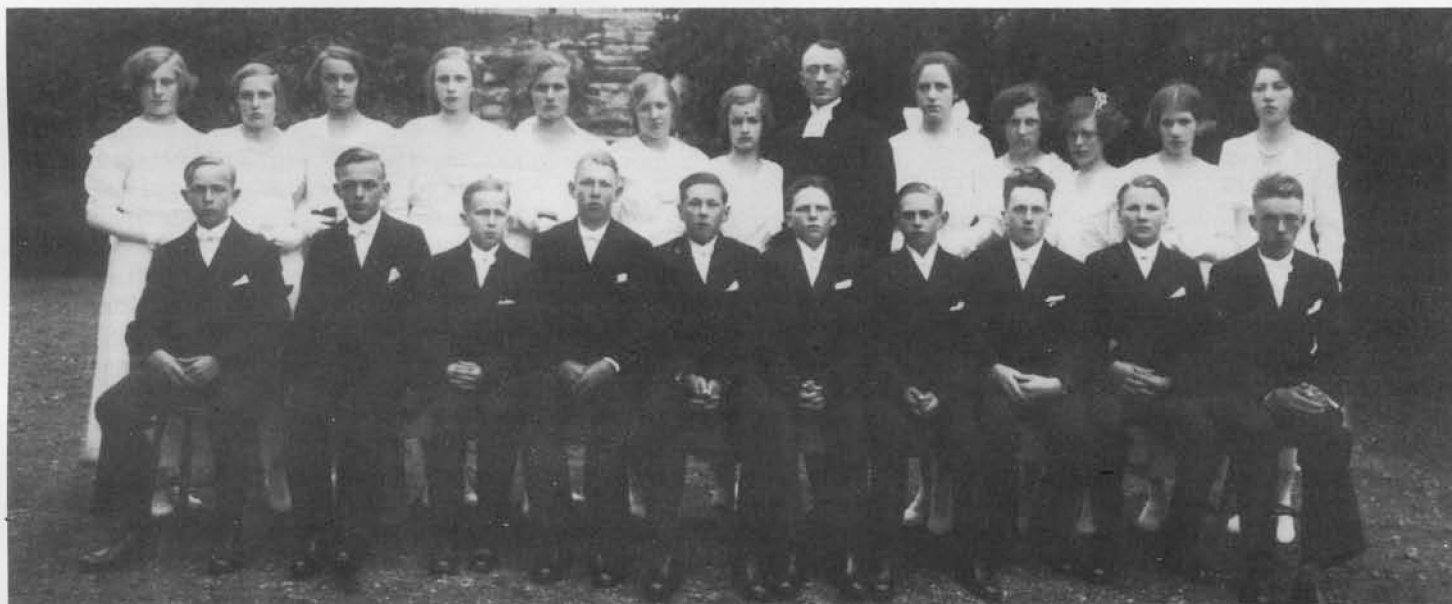
I somras hörde jag en sommargäst komma in på posten och säga att han tyckte det var skönt och lugnt där i jämförelse med ett stort stressigt kontor i stan. Naturligtvis sväller arbetet på posten ut under en kort tid på sommaren, men det brukar gå fint. Nu flyttar posten snart in i nya lokaler och vi önskar personalen trivsel och glädje där i deras viktiga arbete.

En del av Fjällbacka-postens personal sommaren 1984.

Från vänster: Karin Olsson, Karl-Erik Karlsson, Lisbet Ballgren, Marie Charlotte Ekelund, Bertil Norderby, Elsie Norderby.

KONFIRMANDTRÄFF EFTER 50 ÅR

Flickraden från vänster: Viola Andersson, Hildegard Ekström, Martha Olsson, Britta Pålsson, Helfrid Dahlberg, Ing-Britt Setterlind, May Simonsson, Gerd Andersson, Elin Karlsson, Judith Axelsson, Astrid Andreasson, Agnes Gustavsson. Pojkraden från vänster: Sven Svensson, Ragnar Johansson, Lars Persson, Gunnar Pettersson, Karl-Erik Thuresson, Ebbe Karlén, Bengt Rosén, Olof Thorén, Vitalis Lundberg, Roald Brahn.

Den 15 juli i somras samlades 13 av de 22 konfirmander som 1934, för jämnt 50 år sedan, mottog sin första nattvard av komminister Axel Simonsson i Fjällbacka kyrka.

Komminister Simonsson tjänstgjorde i vår församling åren 1933–1935 under vilken tid hans tre döttrar ingick i respektive års kull av konfirmander. Första året var det Sonjas, andra Mays och sista året Birgits tur.

Ing-Britt Engberg hade organiserat träffen och lyckats spåra upp de läskamrater som ännu finns i livet. Naturligtvis var även deras gamla konfirmationspräst bjuden till Fjällbacka. Han bor nu i Lund och fyllde den 12 mars 90 år. Med darrig gammalmans-

stil skrev han ett brev och tackade för inbjudningen. Han beklagade att han inte kunde möta upp på grund av det stora avståndet och sin höga ålder. Han försäkrade dock att han hade dem alla i gott minne.

Först ställdes naturligtvis stegen till kyrkan där man åhörde högmässan. Från predikstolen framförde vår unga pastoradjunkt Joakim Johansson en hjärtlig hälsning till de före detta konfirmanderna från deras "läspräst".

Efter mässan vandrade samtliga ner till den lilla vackra kyrkogården och smyckade Vitalis Lundbergs och Ebbe Karlens gravar med blommor. Helt säkert kände alla vemod vid tanken på de bortgångna.

Träffen avslutades med lunch på Badrestaurangen, där man pratade minnen från flydda dagar. Helfrid Dahlberg Jansson höll ett spirituellt och fängslande tal. Bland annat påminde hon sina kamrater om att hon under tiden hon "läste för prästen" arbetade hos Karl-Ivar och Britta i Lersten. Att hon då kunde hela katekesen som ett rinnande vatten var Brittans förtjänst. Hon var sträng och noggrann då hon förhörde Helfrids hemläxor.

Helfrid tackade också, på allas vägnar, Ing-Britt varmt för initiativet hon tagit till denna lyckade träff och all möda hon lagt ner.

MAJ GUSTAFSON

Främre raden från vänster: Lars Persson, Bengt Rosén, Ing-Britt Engberg (Setterlind), Marta Stålberg (Olsson), Olof Thorén, Sven Svensson. Bakre raden från vänster: Judith Victor (Axelsson), Viola Hermansson (Andersson), Elin Sörngaard (Karlsson), Agnes Lundin (Gustavsson), Britta Karlsson (Pålsson), Helfrid Jansson (Dahlberg), Gunnar Pettersson.

Egen tillverkning och försäljning
av
Markiser - Rullgardiner - Verosoler
Presenningar - Båtkapell m.m.
Omstopning och omklädsel av
bilar och möbler

Stor sortering i tyger och övrig material!

AB bröderna Gustafsson

Solskydd - Textilier - Gardintillbehör
Tapetsrerverkstad

Tanumshede - 0525 205 71, 205 73

**Fjällbacka
Skomakeri & Läder**
Tel. 0525/315 20

ÖPPET: mån, tis, ons. 9-18
Lunch 12-14

Lagar skor, seldon,
väskor o skinnkläder

Säljer lädervaror även
från egen tillverkning

**HUGO ANDRÉASON
AKTIEBOLAG**

FJÄLLBACKA

**NYBYGGNADER
REPARATIONER
VÄRME OCH SANITET**

TEL. 0525/312 67, 312 96

LYCKAD TENNISVECKA

Fjällbackas traditionella tennisvecka inföll i år mellan den 11 och 17 juli. Matcherna gick dels i Fjällbacka, dels i Grebbestad. Vädrets makter var relativt gunstiga. Endast en regnig dag hotade att förrycka tidsschemat men allt klaffade till sist. Tävlingsorganisatörer var Kurt Peterson, Esbjörn Carlbäck, Stig Ekström och Lennart Berg vilka verkligen förtjänar en eloge för sina insatser.

58 spelsugna deltagare ställde glatt upp i de 6 klasserna och finalresultaten blev följande:

HERRSINGEL (27 deltagare): Magnus Bengtsson/
Lars-Erik Andersson 6-0, 7-5.

VETERANSINGEL (17 spelare): Lars Tärneld/
Lennart Angervall 6-1, 6-1.

HERRDUBBEL (13 par): Bengtsson/Manhem -
Ottosson/Ottosson 6-1, 6-1.

VETERANDUBBEL (10 par): Olsson/Carlback -
Peterson/Ottosson 4-6, 6-1, 6-3.

MIXEDDUBBEL (9 par): Gustafson/Tärneld -
Carlsson/Ekström 6-1, 6-7, 6-1.

VETERANSINGEL II: Gunnar Thomas-Lennart
Berg 6-2, 6-4.

MAJ GUSTAFSON

Fram för friskare Fjällbacka-fläktar

Det är en underbar oktoberdag. Solen lyser från en klarblå himmel, havet ligger blankt, luften är kristallklar. Ensam vandrar jag på stora gatan i Fjällbacka. Stannar här och var och får trevliga pratstunder med goda vänner sedan många år. Allt andas frid. Samtidigt är det med ett visst vemod, jag tänker tillbaka på sommarens livliga badgästliv och önskar, att flera än jag kunde få uppleva Fjällbacka, som det är just i dag! Doften av hav och tångutan uppblandning av bensinångor. Ja det är en nåd att stilla bedja om. Kära vänner! Hur vore det, om vi sommaren 1985 - i största möjliga mån - kunde lämna våra bilar och i stället promenera till båten, bad, affärer och näringsställen. Säkert skulle vi alla må väl därav och handen på hjärtat - hur vore det om vi på så sätt kunde gå ned ett eller annat kilo? Alltså fram för lugnare ryttn 1985. FRAM FÖR FRISKARE FJÄLLBACKA-fläktar!

GUNNAR BUNDSÉN

Välkommen till Klippan

Er nya butik i Fjällbacka som har öppet året runt
Mittmot Stora Hotellet

Ni hittar säkert något för julen hos oss i
tenn, silver, glas, porslin m.m.
Stort sortiment i smycken och sidenblommor

*Trevlig jul- och nyårshelg
och ett varmt tack till Er alla
som har tagit så väl emot oss i Fjällbacka*

Mia och Ingemar Börjesson
Tel. 0525/318 06

SUCCÉ FÖR RÖDA KORSFEST I FJÄLLBACKA

En verkligt trevlig familjefest ägde på kvällen den 23 oktober rum på Stora Hotellet i Fjällbacka. Arrangör var ortens Röda Kors-krets. Inträdet kostade 10 kronor i vilket även ingick kaffe med hembakat samt chans att vinna på biljettens nummer.

Stämningen var god från början till slut. Under tiden vi lyssnade till gitarmusik och sång av Rolf Svedberg från Lycke och drack vårt kaffe roterade lottringar mellan borden. Både assietter och lottringar "aväts" med strykande åtgång. Därefter följde auktion på både många och fömäma föremål, handarbete, matnyttiga ting m m. Och att Olle i Bräcke var auktionsutropare behövs väl knappast nämnas – vem annars?

Dragning skedde på lottlistor som tidigare cirkulerat i samhället och naturligtvis på de nyss sålda ringlotterierna. Många glada turgubbar och gummor applåderades med entusiasm då de fick mottaga sina vinster.

Britt och Sven-Uno Berggren hade flott ställt upp med lokal helt kostnadsfritt och bjöd även på det goda kaffet. Styrelsemedlemmar stod för serveringen. Organisationsarbetet och allt övrigt klaffade perfekt.

Till alla dem som på något sätt medverkat till denna glada kväll och till alla generösa givare ber Röda Kors-kretsen att få tacka på det allra hjärtligaste, och meddela att kvällens netto blev hela 9.800 kronor. Detta resultat så förtjänligt att Fjällbacka Röda Kors-krets kanske vågar sig på en upprepning redan nästa år.

MAJ GUSTAFSON

UGGLAN ÄR
ETT KONSTIGT DJUR.
PÅ DAGEN SER DEN INGET,
MEN PÅ NATTEN SER DEN
LIKA BRA SOM PÅ DAGEN

Välkommen till

Fjällbacka
Pappershandel

Affären med öppna ögon

FIK:s segrarlag i Vivo Cup. Stående jr. v. lagledare. Leif Ericsson, Eva-Lotta Ericsson, Maria Karlsson, Carina Kallin, Jessica Engberg. Sittande fr. v. Bitte Lindkvist, Lotta Klacker, Yvonne Ekström, Anette Ekström.

FLICKORNA FRAMGÅNGSRIKAST I FJÄLLBACKAFOTBOLLEN

Årets säsong har varit både bra och dålig för Fjällbacka (FIK). Vi tappade inför årets seriespel inte mindre än sju A-lagsspelare. Det såg mörkt ut. Men det som saknades i kunnande ersatte spelarna med ett härligt kämpahumör. Våren gick mycket bra och hela 15 poäng skrapades ihop. Hösten gick däremot sämre med endast 6 poäng som resultat. Totalt 21 poäng räckte dock till en plats mitt i tabellen. Även B-laget blev lidande av spelarflykten, men också de gjorde en bra insats och lyckades få åtminstone några lag under sig i tabellen.

Bäste spelare i A-laget blev Conny Olsson, som även vann skytteligan med 11 mål. Till bäste spelare i B-laget utsågs lagkapten Gunnar Dahlgren och bäste målskytt blev Leif Eriksson med 9 mål. Årets överraskning blev Rolf Dahlgren.

Pojkfotbollen ser ljusare ut än på länge. Vårt 11-årslag belade en hedrande andra plats i serien "Pll norra". 12 och 14-åringarna har dock även i år spelat ihop med Grebbestad IF med gott resultat. Samarbetet med GIF har fungerat mycket bra, men målsättningen är förstås att i framtiden ställa upp egna pojklag.

FIK:s flickor har haft stora framgångar

under året. I VIVO CUP i Lysekil tog FIK hem det stora vandringspriset för andra året i rad och detta i kamp med hela 23 andra lag. Finalen var dramatisk. Finalmotståndarna Dingle kvitterade FIK-ledningen när endast 20 sekunder återstod. Förlängning med avgörande i s k sudden death fick tillgripas. Efter bara 10 sekunder klämde Eva-Lotta Ericsson in segerbollen. Gissa om det jublades!

I stortturneringen Stena Cup, som anordnas av Örgryte IS lyckades flickorna också storartat. Efter en dramatisk semifinal, där FIK vann på straffsparken var det dags för final mot GAIS. GAIS-flickorna blev dock för svårt motstånd och slutresultatet blev 5-0, efter en mållös första halvlek. Två busslaster supporters var dock mer än nöjda med att FIK-flickorna nått ända till finalen på ärevördiga Gamla Ullevi.

Vi är glada för det stöd och den hjälp vi fått från våra sponsorer och inte minst från alla föräldrar till våra unga fotbollsspelare.

Vår förhoppning är att även 1985 skall bli ett bra fotbollsår. Tack för i år och en *GOD JUL* och *ETT GOTT NYTT ÅR* önskar Fjällbacka IK.

JÄRNBODEN

FJÄLLBACKA

Tel. 0525/317 80

Vår lilla butik har ett brett sortiment.
En stor andel är praktiska nyttosaker
som passar både för hemmet, trädgården,
fiske, arbetet, sport eller som julpresent.

God Jul ^{och}
Gott Nytt År

VÄLKOMMEN TILL DITT APOTEK I FJÄLLBACKA

Öppet måndag till fredag kl. 9 – 13 14 – 18

Försäljning av
Bilsläpkärror – Båttrailer – Biltrailer
Hästtransportsläp. Även uthyrning

Thoréns Maskiner

450 71 Fjällbacka
Tel. 0525/319 62, 311 87

Vägen till körkortet går genom

Fjällbacka Trafikskola

Elof Davidsson

Tel 0525-205 30, 294 81, 209 41

MC – BIL – TAXI – BUSS – LASTBIL
INTENSIVUTBILDNING

Omdöme – Ansvar – Hänsyn

Välkomna!

SEGLINGS- SÄSONGEN 1984

HÖGSOMMARREGATTAN 8/7 1984

I regattan startade 87 båtar varav 20 brädor. Seglingarna var uppdelade så att alla, förutom E-jollar och optimister startade från Badholmen.

E-jollar och optimister seglade i Sälvik på två olympiska banor.

Resultat: E-JOLLE: Patrik Entian KKF. OPTIMIST: Oskar Karlsson SSVÄ. H-BÅT: Lars-Erik Granqvist SSN. HANDICAP: Mats Gustavsson SSS, båttyp X-79. SAMBA: Karlsson/ Järund SSN. LASER: Göran Blom SSN. BRÄDOR (div I) < 70 kg: Henrik Rosander JBSS. BRÄDOR (div I) > 70 kg: Fredrik Söderström KVBK.

AUGUSTIREGATTAN 4/8 1984

Nu startade alla båtar från Badholmen och deltagarantalet var 48 båtar.

Resultat: E-JOLLE: Patrik Entian KKF. OPTIMIST: Agneta Engström SSN. H-BÅT: Lars-Erik Granqvist SSN. HANDICAP: Björn Torstensson SSN. BRÄDOR (div I): Svante Fielding KKF.

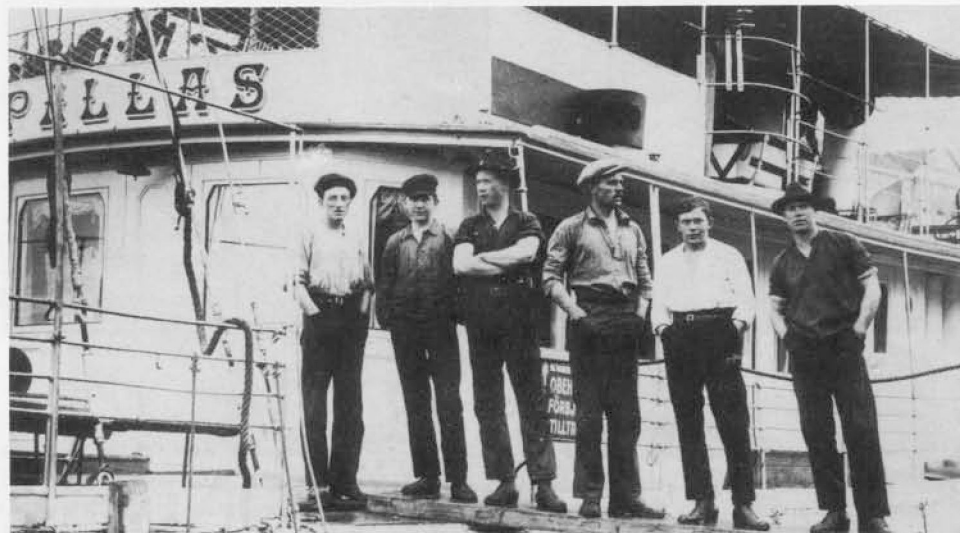
VÄDERÖARNA RUNT 11/8 1984

Start skedde från Badholmen och båt med lägst lystal startade först och båt med högst lystal sist. Startfältet bestod av 77 båtar. Vädret var fint men vinden svag. Första båt kom i mål strax före halv sex.

Resultat:

Båt	Rorsman	Segelsällskap
American	Magnus Kruse	LSS
Carrera	Anstein Spone	SSF
Express	Per Norman	SSVÄ
Cayenne	Bengt Isaksson	SSN
Avance 36	Thomas Olsson	SSVÄ
Omega 34	Stig Torstensson	HBK
Smaragd	Mats Lagergren	BJKSS
707	Bo Gustafsson	SSS
H-Båt	Lars-Erik Granqvist	SSN

BREV FRÅN BROOKLYN

På ångaren Pallas. Längst till höger står David Hintel och de tre från vänster är Fjällbacka-pojkarna Harald Ahlsén, Östen Strömberg och Harry Ternström.

För snart tjugo år sedan föll det första brevet med en duns ner i vår brevlåda i Brasilien. Det var adresserat till mig. Som avsändare stod David Hintel, Brooklyn. Förvånad och undrande vred och vände jag på kuvertet. Inte kände jag någon David Hintel och aldrig hade jag varit i Brooklyn.

Efter att ha läst någonting jag skrivit i Fjällbacka-Bladet hade David fått infallet att skriva till mig. Naturligtvis svarade jag på hans vänliga brev på bruten svenska och så började vår brevväxling som skulle vara ända fram till hans död.

Det var rörande att i hans brev läsa mellan raderna om en beständig längtan tillbaka till Fjällbacka och fosterjorden. Kanske förstod jag honom på ett alldeles särskilt sätt, jag som också i så många år vistats långt från Sverige. Men min situation var ändå en helt annan. Jag hade ju tillfälle att regelbundet besöka vårt land och Fjällbacka.

David's liv har med all säkerhet inte varit en dans på rosor, men någon bitterhet kunde man inte spåra i hans epistlar och han var djupt tacksam för det intresse man skänkte honom. Vad som fraperade mig mest var, att han så gott som aldrig skrev något om USA och sitt liv där. Nej, hans tankar uppehöll sig enbart med minnen från tiden före det han emigrerade. På sin höjd kunde han skriva något om vädret eller sitt eller hustrun Mariés hälsotillstånd. Med mycket få undantag nämnde han något om sitt vardagsliv i Brooklyn. En gång skrev han dock att han på en buss blivit bestulen på några dollar. En annan gång att Marie och han hade köpt en ny spis. Då skrev han: "Den skall provas och "kristnas" med turkey (kalkon) till Thanksgiving Day. Hoppas den består provet."

David Hintel föddes i Fjällbacka år 1900. Han var känd under namnet David i Hagen. Varför han kallades så visste han inte själv.

Som barn bodde han på Holkens väg på Håkebacken. Hans far var sjökapten David Bernhard Hintel, född 1837 och död 1915. Modern hette Vilhelmina Olsson, född omkring 1864 och dog någon gång i början på 30-talet, ett par år efter det hennes David lämnat Sverige.

David konfirmerades i Kville kyrka av kyrkoherde Paul Berg, som han mindes hade bacillskräck. Han bar alltid två näsdukar på sig, en för näsan (han snusade) och en för att torka händerna på efter att ha tagit någon i hand. Den sistnämnda näsduken påstod David vara doppad i något slag av vätska.

I sju år arbetade David som dräng på gården Allerstorp i Kville och skrev enbart positivt om sitt husbondfolk, Oscar och Helen Paulsson. Han mindes också med tacksamhet komminister Carl Norberg som alltid var språksam och vänlig mot den unge drängen. Kommministern brukade nämligen ofta låna häst och vagn på Allerstorp och då var det David som fick rycka in som kusk.

I granngården bodde skol- och läskamraten Carl Johansson, som jag förstår att David hyste stor vänskap och beundran för. Han nämnde honom ofta i sina brev. 1919 lämnade David efter sju år sin tjänst i Kville.

Han bodde sedan på Vinkelgatan i Landala i Göteborg år 1920 och arbetade på "Kulan", d v s SKF. Året därpå återfinns vi honom som eldare på ångaren Norrviken och han försäkrade, att "Soten" hade han krossat hundratals gånger.

1922 spelade Jularbo på café Kryp in i Stockholm och vem var där om inte David, som tog upp kollekt till musikern. Sommaren samma år hittar vi David på kanalbåten Pallas under kapten Henrik Hanssons befäl. Göta Kanal firade det året sitt 100-årsjubileum. Minnstalet hölls i Sjöbo av kung Gustav V, som var med på en av turerna. På uppdrag av biografen Palladium i Göteborg

filmade en fotograf Bengtsson evenemanget och filmkameran fick David äran att känka omkring på. Som tack blev det frikort till biografen, så den kommande vintern hade David inga fritidsproblem.

Åren 1925–26 tillbringade David på pansarskeppet Drottning Victoria. Året därpå var han med om att sätta upp den elektriska huvudledningen mellan Tanum och Strömstad och då låg David inkvarterad i bondgårdar u tefter linjen.

Strax innan David Hintel lämnade Sverige satte han upp en trampolin på Fiskholmen (nuvarande Badholmen i Fjällbacka), och det var ett "knivigt" uppdrag enligt David. Sista arbetet i Fjällbacka hade han hos "Simpén" på Anderssons Ansjovisfabrik, som låg i Långbacken. Anna Ahlsén och Hulda Rodin la sillen i burkarna och David satte på locken medelst en maskin, som han fick trampa för fot. Hans sista arbetsdag där var den 12 maj 1928, således samma dag som den stora branden bröt ut. Året därpå, 1929, emigrerade David till USA.

Sporadiskt brevväxlade han sedan med flera Fjällbacka-bor. Då jag befann mig i Fjällbacka hälsade han alltid i sina brev särskilt till Algot Torewi och Bengt Richardsson. 1974 fick jag "nys" om att Bengt skulle resa till USA och bad honom då besöka min brevvän David Hintel. Jag vet inte hur många gånger David sedan tackade mig för detta, liksom för veckotidningar och böcker jag sände honom. Bengts besökte honom sedan flera gånger. Han var den förste och ende från Fjällbacka som besökte David. Efter ett besök skrev David: – "Tänk, han kom ända från Fjällbacka att se en gammal gubbe i förskingringen. Jag blev rörd och grät. Förlåt, men jag tänker på jorden som jag trampat i barndomen."

David tyckte mycket om att spela whist och vid Bengts besök spelades det till långt fram på nattkröken. Det andra paret vid spelbordet var Davids ende son, (f d Vietnam-soldat) och hans son, båda vid namn David.

1981 gick hans kära Marie bort efter en lång och svår sjukdomstid. De sista åren gick gamle David, då ork och väder tillät, ofta till parken på Coney Island. Där satt han och dāsade under de stora lummiga träden. I den svala sköna brisen från oceanen drömde han sig tillbaka till underbara fisketurer i Fjällbacka skärgård. Han mindes också med stor saknad hur man i hans ungdom "satt kvällugg" d v s satt och kura-de i skymningen. Då berättades sägner och spökhistorier och man sjöng visor medan man samtidigt sparade på oljan i lamporna.

Sitt sista brev skrev David till mig på själva julaftonen 1983. Han satt då helt ensam och ute blåste full orkan. Brevet slutade som alltid med "Love, David."

I januari i år somnade David lugnt in under sömnen och med honom gick en verklig Fjällbacka-fantast ur tiden.

MAJ GUSTAFSON

Fjällbacka Grävtjänst

ALLA SLAGS ARBETEN
MED TRAKTORGRÄVARE

Bo Karlsson

FJÄLLBACKA

Tel. 0525-316 83

Gröna Lids Restaurang

Fullständiga rättigheter
Bordsbeställningar 0525/310 41
Bostad 0525/319 03

Öppet för lunch månd–fred kl. 12–14

Vi tar emot bjudningar av alla slag:
BRÖLLOP– FIRMAFESTER
FÖDELSEDAGAR
BEGRAVNINGAR m.m.

Välkomna!

Sivan och Berndt

Gör som fler och fler!

Åretruntboende eller sommargäst!

Köp bilen i Fjällbacka

Vi är auktoriserade återförsäljare för

SAAB **mazda**

FJÄLLBACKA BIL & MOTOR

Bilförsäljning 0525/321 96, Bostad 317 96
Verkstad, Reservdelslager, Bensinstation,
Biluthyrning, Bilbärgning, Plåtverkstad,
0525/310 96, 318 20

ANNE-MAJAS Manufaktur

VÄLSORTERAD MANUFAKTUR-
MODE- OCH SYBEHÖRSAFFÄR

Tel. 0525/313 71
FJÄLLBACKA

Fjällbacka Fiskaffär

*Dagligen färsk fisk
Stor sortering av specerier*

Märta och Erik Hansson
0525/310 46

Tack för i sommar

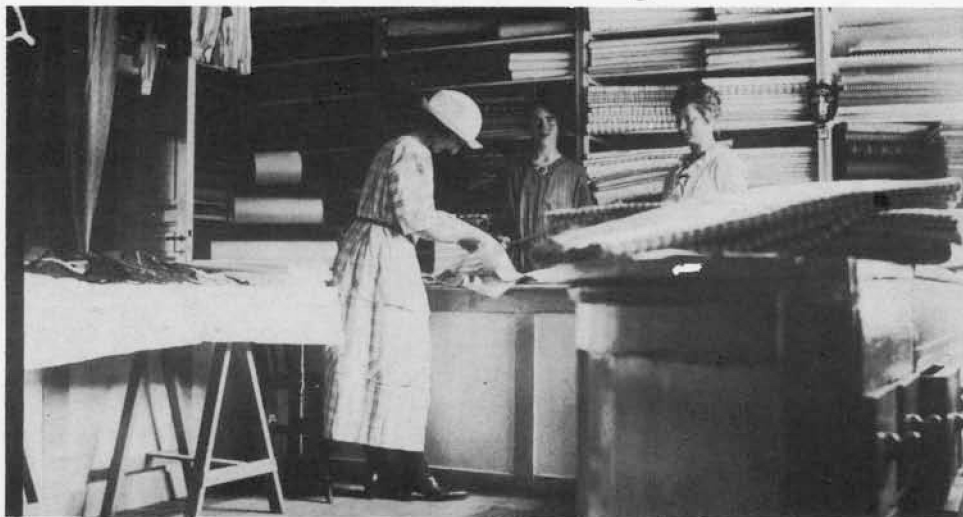
och God Helg – Ingela o Lasse

BÅTSHOPEN CAFÉ BRYGGAN

0525/310 40

Gynna våra
annonsörer!

Äldsta affären i Fjällbacka

Ingrid Carlson till vänster expedierar en badgäst omkring 1912.

Fram till år 1846 var all diversehandel förbjuden på Sveriges landsbygd. All sådan var förbehållen städerna. Men behovet av butiker var stort på många håll och i Fjällbacka öppnades de första 1833 av Carl A. Åman och A. E. Gerle. Handeln måste ske i smyg och i ständig rädsla för fogden. De två handelsmännen dolde sin verksamhet bakom sina officiella titlar, salteriidkare.

Fjällbackas äldsta affär, som är kvar i ursprunglig bransch och lokal, är dock nuvarande Anne-Majas Manufaktur.

Augusta Carlson startade rörelsen 1888 i den då nybyggda fastigheten, där hon som ung brud flyttat in året före efter att ha vigts vid sjökaptan Hilmer Carlson. Augusta som var född 1857 kan möjligen ha drivit någon liten affärsrörelse i Fjällbacka redan som ogift. I vigselbeviset står hon nämligen som handelsidkarskan Augusta Lundström.

I sin ansökan om handelsrättigheter skriver hon: "Augusta Carlson i Fjällbacka i Kville socken ämnar därstädes idka manufaktur- och diversehandel under firma Augusta Carlson."

Den 7 juli 1888 blev hennes ansökan beviljad och detta kungjordes i ortstidningen den 17 juli och i allmänna tidningar den 30 samma månad.

1908 i april öppnade hon filial av rörelsen i Svenneby kommun och i maj månad 1912 ytterligare en filial i Mo kommun, Augusta Carlsons dotter Ingrid (Krantz)

Svensson minns även att en liten filial öppnades i Långbacken ovanför hotellet. Där såldes litet "småkrafts" och en sömmerska satt där och sydde förkläden till försäljning.

Bakom disken i Fjällbacka stod Augusta själv och som vuxen även hennes två döttrar Jenny och Ingrid, den förra utlärmodist. Sonen Gustaf var utbildad damskräddare och arbetade också i moderns firma.

Som ung var Alma Svensson (1880 – 1967) en kort tid biträde i affären. Alma blev senare en mycket älskad och aktad lärarinna i Fjällbacka. Hon blev också den första söndagsskolläraren på orten och ordförande i syföreningen Hjälpsamheten samt ordförande och en av initiativtagarna till stiftelsen Fjällbacka Pensionärshem. Augusta lär en dag ha sagt till Alma: "– Inte skall väl du gå här som biträde i affären utan utbilda dig till något, till exempel lärarinna!" Att Alma lydde hennes visa råd har vi ju redan erfarit.

Med åren besvärades Augusta allt mer av en tilltagande dövhet. 1920 blev hon änka och 1923 övertog sonen Gustaf Carlson rörelsen under firmanamnet Augusta Carlsons Efterträdare. Han drev den fram till 1932 då hans hustru Harda Bergliot Carlsson, tog över.

1966 såldes den anrika snart hundraåriga rörelsen till Anne-Maja Johansson, som nu i dess ursprungliga lokaler driver den under firmanamnet Anne-Majas Manufaktur.

MAJ GUSTAFSON

Arne Stubelius har avlidit

Konstnären och folkskolläraren Arne Stubelius, Göteborg, har avlidit, 81 år gammal.

Största delen av sitt verksamma liv tillbringade han i Göteborg, men att han var född uppe i Bohuslän – närmare bestämt i Fjällbacka – kunde ingen ta miste på. Hans dialekt bar tydligt vittnesbörd därom.

Arne Stubelius bedrev teckningsstudier vid Valands målarskola. Han gick ut där 1924, samma år som han blev färdig lärare. Han har haft en lång rad utställningar och finns representerad på många olika håll. Bl a har Göteborgs konstmuseum och Gustav VI Adolf köpt teckningar av honom. Han har utgett monografier över flera konstnärer, bl a om sin vän Albin Amelin.

Hos familjen Stubelius har mången nu berömd konstnär hälsat på och fått en beta bröd när så tarvats. När målarna inget sålde fanns Arne att tillgå. Han hade ju alltid sin skollärlön.

Arne Stubelius tyckte om mat. Inte bara så att han gärna åt den; han skrev om den också. Hösten 1982 kom han ut med en alldeles förtäfflig bok om mattraditioner från bohuskusten. Mors mat och andras, heter den. Enligt vad Arne själv uppgivit, så var hans första ord här på jorden: Salta, salta, Lisa!

HELGE SAMUELSSON

Widelius Marin Service

0525/310 33 Fjällbacka

Försäljning och service av:

EVINRUDE, MARINER, VOLVO PENTA IN- och UTOMBORDARE
Reservdelar till ALBIN MOTOR, YANMAR DIESEL, CRESENT, JOHNSON m.fl.

VINTERSERVICE • FÖRVARING

DYKARBETE, DYKLUFT 300 BAR
CRESENT OCH REXCYKLAR OCH TILLBEHÖR

SETTERLINDS BAGERI EFTR.

Jag önskar alla mina kunder
en God Jul

och ett Gott Nytt År!

Sture Strand

Tel. 0525 – 310 29

Följ med till Betlehem

Julbetraktelse av Joakim Johansson

Joakim Johansson. Foto: Magnus Lindström.

Några trötta herdar vaktade sin hjord på markerna utanför Betlehem. Plötsligt fick de se en glimt av himlens härlighet. Och när de hörde änglarnas budskap om att Messias blivit född, sa de till varandra: "Låt oss gå in till Betlehem och se det som har hänt och som Herren har låtit oss veta". "De skyndade iväg", står det, "och fann Maria och Josef och det nyfödda barnet som låg i krubban".

När de sedan vände tillbaka till sitt vardagsliv, var tröttheten som bortblåst. Deras upplevelser den natten fyllde dem med en frid som de inte känt förut. Den kalla natten blev till något varmt och ljust och deras arbete på markerna fick en ny mening.

Någon har liknat vårt svenska julfirande vid en tavla utan ram. Ramen, det är alla våra förberedelser som skulle framhäva det egentliga innehållet; tavlan. Och tavlan, det är kärnan i julfirandet: undret som skedde i Betlehem. Den tavlan griper tagi oss. Vi vill känna julstämning, sjunga barndomens psalmer, höra barndomens bibeltexter.

Vi moderna nutidsmänniskor har inte mycket gemensamt med herdarna i Betlehem. Jo, en sak har vi gemensamt – tröttheten. Hur många är inte de husmodrar, affärsinnehavare och affärsanställda som

klagar: "Jag är dödstrött varje jul!" Men det finns också en annan och farligare trötthet; den trötthet som följer av ett liv utan Gud, den trötthet som gör livet tomt på innehåll och utan mening.

Är det därför som tiden efter julfirandet för många känns så svår. Vi genomlever julen men vi upplever den inte – och så går vi miste om julens välsignelse. Julen är som ett tomtebloss som hastigt flammnar upp men snart slocknar.

Kanske beror detta på att vi aldrig gick med till Betlehem för att se? Se vad då? Jo, det som herdarna fick se: ett nyfött barn.

Var nu det något att se? Här talar vi under fyra veckor före jul om konungen som kommer. "Hosianna Davids Son", "Bered en väg för Herren". Och så kommer han i julnattens mörker som – ett nyfött barn som ligger lindat i en krubba! Ett jollrande spädbarn, det underbaraste som finns men samtidigt det mest utlämnade som existerar på denna jord.

Hur skall vi förstå detta att Herren kommer till oss på julnatten som ett hjälplöst flyktingbarn?

Jo, det betyder att julberättelsen inte är en vacker orientalisk saga utan att vår tro är knuten till en jordisk händelse. Betlehem är en liten oansenlig by på landsbygden, men det var där Gud själv gick in under våra villkor för att komma åt mänsklighetens nöd.

När vi ser att vår Frälsare är född, då har vi gått med till Betlehem. Och då har vi också fått syn på det innersta i julen.

Julen är den helg då vi får tillfälle att rätta till vår bild av Gud. Han upplevs av många som långt borta, omöjlig att förstå och utan betydelse. Men julens budskap är ju att Gud kommer alldeles intill oss. Och det långt innan varken du eller jag var född. Gud blir synlig, hörbar och möjlig att förstå i Jesus Kristus. Vid julen firar vi att Gud blev människa. Barnet, som så småningom växte upp till man, har visat oss vem Gud är.

Arndt Berggren 75 år

Arndt Berggren är född i Fjällbacka den 16 september 1909. Sin 6-åriga skolplikt fullgjorde han dels i Kyrkskolan och dels i Håkebackens skola. Som ung pojke arbetade han från och till som springpojke i Konsum, innan han 1924 började ägna sig åt fiske. 1930 skaffade han egen båt, en så kallad kuldebåt och fram till 1938 sysslade han således med garn, backor, hummertinor o s v.

1938 startades Fjällbackafiskarnas Andelsförening. Arndt Berggren var en av initiativtagarna och blev också dess föreståndare fram till 1971 då han sjukpensionerades.

1939 gifte han sig med Fjällbacka-flickan, Gunhild Christensson och i äktenskapet fick de en son och en dotter, Sven-Uno och Anita.

Arndt Berggren har hunnit med mycket under sina sjuttiofem år. Han har bland annat varit ledamot i Fjällbacka municipalsamhälle och dess vice ordförande från 30-talet fram till municipalsamhällets avveckling 1964. Han har också haft förtroendeposten som revisor i Kville gamla kommun, varit taxeringsledamot och under några år kronobud.

Även i kyrkofullmäktige var han ledamot från 1940-talet till slutet av 70-talet. I kyrkorådet satt han mellan 1956 och 1969 och som kyrkovärd verkade han i hela 23 år.

MAJ GUSTAFSON

LEGALA NOTISER - FJÄLLBACKA 1984

Födda:

840527 Claes Marcus Broström, son till Claes och Eva Margaretha Broström.
840728 Louice Karolina Charlotte Järund, dotter till Gösta Ingemar och Monica Elisabet Järund.
840815 Alf Erik Andreas Kahlman, son till Bengt Ingemar Kahlman och Runa Marie Andreasson Kahlman.
840828 Hans Johan Martin Sämberg, son till Hans Orvar Gustav och Ulla Birgitta Sämberg.

Vigda:

840623 Bengt Peter Andersson och Ingegerd Margareta Andersson
840623 Olof Arne Weisaeth och Stina Lillemor Ödling
841020 Thord Lennart Karlqvist och Carina Anette Andersson

Döda:

840522 Helga Konstantia Johannesson f. 861224
840709 Gustaf Adolf Leopold Sörenson f. 060505

840727 Manja Lisa Karolina Claesson f. Axelsson 270912
840729 Annie Torborg Mellin, f. Jonasson 020319
840729 Bengt Gustaf Arne Bogesjö f. 130324
840731 Carla Alfrida Andersson f. Nyman 941124
840814 Dagmar Lovisa Dorthé f. 980619
841011 Karl Arvid Bräck f. 951116
841103 Berta Ingeborg Olsson f. Aronsson 120729

CYKELELIT I FJÄLLBACKA

Om du en våreftermiddag kör på vägarna omkring Fjällbacka, kan det hända att du träffar på en grupp tävlingscyklister om tre till fyra stycken. Du kan då vara ganska säker på att det är familjen Hansson från Fjällbacka med någon förstärkning från Hamburgsund, som är ute på träning. Det har tidigare skrivits om dem i Fjällbacka Bladet, men mycket har hänt sen sist. Gruppen brukar ledas av pappa Bermt själv. Åtminstone, tillägger han, till att börja med, då gruppen är på väg ut från Fjällbacka. I slutet av träningspasset har han svårt att hänga med sina döttrar, Angela 16 år och Monicka 15 år.

Angela går numera i gymnasiet i Strömstad, där hon tilldelats en sk "idrottsplats", för att bättre kunna sköta sin träning. Hon tävlar nu i ungdomslandslaget, som består av fyra tävlande. I en nordisk tävling "Hökensås sex-dagars" vann det svenska laget. Därmed får hon anses vara Fjällbackas mest framgångsrika idrottsutövare.

Under 1984 har hon vunnit 11 olika tävlingar runt om i Sverige och blivit tvåa 7 gånger. Hon tog silver i Götalandsmästerskapen. Det räknas som ett "litet SM", då sverigeeeliten bor mest i Götaland. I riktiga SM blev hon dock bara 7:a, efter att ha lett under hela tävlingen.

Det är mycket taktik i cykling. Det kan vara bättre att lägga sig strax bakom konkurrenterna och utnyttja vinddraget från dem än att ligga i täten. Men ibland kan det löna sig att ligga först och försöka "rycka" ifrån sina medtävlare.

Monickas meritlista ser också lovande ut med tre fjärdeplaceringar och ett antal sjätte-sjunde placeringar. Hon tävlar i samma åldersgrupp som Angela och ålderskillnaden gör naturligtvis sitt till. Monicka går i 9:an på högstadiet i Tanum.

Cykelsäsongen börjar för familjen Hansson i april och varar till mitten av september. Under den tiden hinner de med 15 tävlingshelger och två timmars cykelträning varje dag. Under juli månad måste dock tävlandet minskas, eftersom Bermt äger restaurang "Gröna Lid", som förstas har högsäsong då. Bermt själv har aldrig tävlat, utan har tränat upp sig endast för att kunna träna Angela och Monicka.

Föreningen För Fjällbacka önskar dem lycka till!

ANDERS JÄRUND

Bermt, Monica och Angela i början av en träningsrunda.

AB Fjällbacka Värme & Sanitet

Allt inom VVS-branschen Tel. 0525 - 312 70, 321 70

ALLT I BLOMMOR

FJÄLLBACKA
BLOMSTERAFFÄR

0525-31049

LH KONTORSTJÄNST
AB

Tanumshede
Tel. 0525/290 45

REDOVISNINGSBYRÅ

Redovisningsuppdrag, bokslut och övrigt inom redovisning för Rörelser (även AB) och Jordbruk.

Hogia data
samarbetar med Aukt. Revisorer.

LH Kontors-Tjänst AB

Postbåten klarar det mesta

Posttransporten ut till öarna har i många år skötts av *Helge Holmberg* från Dyngö, som började med detta 1954 då hans barn ändå skulle till skolan. Samtidigt klarade han sitt fiske. 1967 inköptes en hydrokopter, en farkost som kan gå både på vatten och is. Den kom till användning första gången 1968, då isen varken bar eller brast. Fordonet kostade ca 19.000 kr. Hydrokoptern kan ta 4 personer och 200 kg last. Det är inte så ofta den behövs numera men senast 1979 fick Holmberg köra igång den. Helge slutade 1982, efter 28 års tjänstgöring.

Numera är det Stig-Tore Berg, som är sjöbrevbärare. Liksom lantbrevbärare får han säkert sköta om andra ärenden än att lämna och hämta post. Postbåten ingår numera i Bohus-Trafiken, och man kan lösa biljett i Göteborg direkt till Dyngö. Bussen från Dingle kommer till Fjällbacka 9.55 och sen får man skynda sig till bryggan vid torget, där båten avgår kl 10.00.

En dag i början av augusti sällar jag mig till en grupp av ca tio personer, som väntar med pick och pack. En hög med gröna post-säckar, en till varje brygga, hivas ombord.

Vid vandrarhemmet på Valö går de flesta av, men medan vi går runt ön lägger vi till vid inte mindre än sex olika bryggor där. Så passerar vi det gamla sillsalterimagasinet på Valö och kommer till Hjärterö, där just det lilla lustiga badhuset har blivit reparerat i år. På Fläskö får vi en ny passagerare som skall till Stockholm. Under färden kastas postpåsarna i land till någon som står beredd på bryggorna eller också läggs de i en särskild låda. På Dyngö står en liten grabb och vill skicka med ett vykort. Så blir det Fläskö och Florö. Vid Hästvom har vi öppet hav. – Mellan N. och S. Fotstillen brukar det stomma värst, säger Stig-Tore. Det kan vara 5 meter höga vågor. Annars är isen nog det svåraste att klara, men i allmänhet går det utan att behöva ta till hydrokoptern, som står stationerad på Dyngö.

Sist tar vi Kalvö och Korsö. Det blir sammanlagt fjorton bryggor. Men på vintern är det bara Kalvö, Hjärterö, Hästvom och Dyngö, som har fast befolkning och behöver post.

INGER RUDBERG

Stig-Tore Berg, sjöbrevbärare

Helge Holmberg, (t.v.) sjöbrevbärare i hela 28 år.

Gynna våra annonsörer!

John Granqvist

Byggnads AB

Fjällbacka 0525/32030

AKTA HAVET

Fjällbacka fick i juli besök av fältbiologernas Västkustaktion, som med MS Pallas under sommaren besökte hela Bohuskusten, från Strömstad till Göteborg.

Budskapet "Akta havet" spriddes på olika sätt, t ex bildskärmsutställning och information med hjälp av akvarier. Ledaren för expeditionen Åke Nyberg berättade att man först och främst ville sprida information om havet. Man har trots att havet kunde tåla vad som helst. Så är det dock inte. Fyra problemområden ville man betona särskilt, nämligen: Faran för övergödning – Oljeskador – Förgiftning – Muddring.

Aktionen avslutades i Göteborg med ett symposium, där man bjudit in ledande havsforskare och riksdagspolitiker från alla partier. En annan dag var kommunalpolitiker inbjudna för att dryfta speciella västkustfrågor.

Man önskar verkligen att beslutsfattare av alla kategorier förstärker allvaret i detta budskap! Att akta havet, allt livs ursprung och mor, borde vara en livsviktig fråga, där alla kunde enas över alla partigränser.

FJÄLLBACKA MINNEN

Elin Isaksson berättar

Artikelserie i två delar

Elin Isaksson säger ibland att hon skulle kunna skriva en hel roman om sitt liv, och man önskar att hon gjorde allvar av den tanken, för hon är en mycket god berättare. I brev uttrycker hon sina tankar klart och logiskt, nedskrivna med hennes sirligt eleganta handstil.

Av vallonsläkt

Elin börjar gärna med att redogöra för sin släkt 200 år bakåt i tiden. Hennes farfars far var fiskaren Jonas Corneliusson, som var född i Tanum 1787 och dog i Fjällbacka 1856. Han gifte sig med änkan efter fiskaren Lars Vingård, som drunknade på Väderöfjorden 1810. Hon hette Dorotea Ulrice Askengren, född på gården Asken i Svarteborg 1783 och död i Fjällbacka 1843. En av deras söner var Johan Dorthé, Elins farfar, och en bror till honom Anders Dorthé. De tog sig namnet efter moderns förnamn. (Om Anders har Johan Mjölner skrivit i Fjällbacka-Bladet nr 49. En av Anders nio döttrar var Amanda Dorth, som var fotograf och hade ateljé ungefär där Apoteket nu ligger.) Elins far, som var en av tolv syskon hette Christian Dorthé (1858–1941) och Elins mor hette Gustava Unger (1860–1951).

Elins morfars far, Gustav Adolf Unger, var vallon och hade invandrat till Sverige som kopparslagargesäll och även hennes morfar, August Unger, var kopparslagarmästare och hade sin smedja under berget, ungefär där gamla Konsum nu ligger.

Christian Dorthé var vadbruse, berättar Elin. Han finns med på det berömda kortet med den stora sillfångsten utanför Porsholmen 1893, då man fick 12000 hl sill. Hon minns att han brukade halvsova på natten, sittande i köket, och gick upp och väckte mannarna i laget, när de skulle ut och leta efter sill. Det kom gubbar med förskinn från Lane-Ryr och köpte sill, säger hon. De sålde sillen i Lidköping för 1 krona per lass till gödsel på åkrarna. Fadern for också i öppen båt, ända till Strömstad och jagade utter. Modern fick en krage av utterskinn.

När sillen tog slut, började Elins far bygga båtar, en konst som han lärde av Justus Åkerström. I magasinet, där Sveriges första ansjovisfabrik varit, startade han en affär med bräder och tegel, som han fraktade från Sarpsborg och Fredrikstad i Norge. Sen byggde han sitt hus intill.

Läste följetonger

– Jag har alltid varit vetgirig, säger Elin. Jag satt hemma i köket, då jag nyss lärt mig läsa och hörde hur pappas vänner, Hilmer Dahlqvist och Johan Fredlund, satt och resonerade om en smuggelhistoria de läst i Bohusläningens följetong. Men då avbröt jag och sa:

– Nej, så var det inte, så här var det! – Då föll mamma in:

– Hör på den. Di kan tro att där är en som läser tidningen!

Elin berättar vidare:

– Jag började skolan när jag var sex år.

Far och mor var angelägna om att jag skulle kunna bra, och de satt på var sin sida om mig och hjälpte mig skriva och räkna. Pappa hade själv bara gått sex veckor i skolan. Först gick jag för lärarinnan Lotta i två år i huset mitt emot gamla Telegrafan. Hos Lotta fick man för var dag lägga upp händerna på bänken för att visa om naglarna var rena. Om de inte var det, fick man ett slag med käppen över handen, om man inte hann dra undan den.

Pennan tog slut

I skolan fick vi hålla oss själva med penna och papper. För mig tog pennan så fort slut, så mamma gömde den för mig. En morgon hittade jag inte pennan, och när jag kom till skolan frågade Lotta strängt:

– Var har du pennan? – Jag hade ingen och då tog Lotta mig i min lilla rättsvans till fläta och drog huvudet baklänges.

Jag fick också gå privat hos en skollärare som hette Johansson. Och han sa, att det var synd att han inte hade bättre böcker att lära mig ur. När jag fick räkneuppgifter i hemläxa var de färdiga innan jag kom hem. Jag räknade ut dem med boken mot väggen utanför dörren.

Räkning roligast

Efter två år hos Lotta fick jag börja hos Anna Persson i missionshuset, som låg vid Skolplan och är rivet nu. Allting i skolan var roligt men bäst av allt var räkning. Sen kom jag till magister Stubelius och där fick jag gå tre år i fjärde klass. Vi fick läsa om samma saker, men det tyckte jag aldrig var tråkigt. Men jag hade dålig hörsel och fick sitta längst fram. Ändå hörde jag inte när läraren gick omkring och dikterade rättskrivning, och när jag satt med blankt papper fick jag en åthutning. Hörseln blev skadad när jag var 2 1/2 år och hade scharlakansfeber.

Jag blev också retad av kamrater för att jag inte hörde. En gång var det en pojke som sa något försmädligt. Det var i april med snömodd. Då böjde jag mig ner och gjorde en hård snöjull, som träffade honom mitt i ryggen.

– Sen fick jag vara ifred, skrattar Elin.

Men det jag hade hört, det kom jag ihåg, t ex det svåra ordet eklesiastikdepartementet, som ingen annan kom ihåg.

På rasterna sprang vi ut på klipphällen utanför skolan och spelade "jeppa" med småstenar. Ibland hade skolan utflykt för att plantera skog. En gång var vi på Träsvall och det var roligt.

Bak ett par gånger om året

När jag var 7–8 år fick jag hjälpa till med storbak, som vi ställde till med ett par gånger om året. Vi satte degarna på kvällen och började baka vid 5-tiden i stora ugnar, som värmdes upp. När vi skulle se om brödet var stekt hade vi tjärade stickor att lysa upp ugnen med. Vi bakade tunna kakor och härliga sirapslimpor, som var enastående och som man kunde ha i flera månader. Till tunnbrödsbak lejde vi hjälp.

Tvätten sköttes i köket i stora kar. Man kokade lut av björkaska och hällde över klä-

Elin som ung.

derna, vände, tappade ur och hällde på nytt. Detta var lakningen. Sen fick man skölja vid brunnen och pankka och slå med klappträ. Sen bar vi tvätten på ryggen till Håkebacken, där vi bredde ut den på stenmalen vid Veteberget. Både små och stora hjälpte till.

Vi födde också upp grisar som vägde 120 kg, när de slaktades och fläsket saltades. Av salt griskött och potatis kokades sluring. Salt sill kunde vi steka på "glon" i kakelugnen.

Ägg var det ont om. Det fick man bara till påsk och de kostade 3öre/st. Då fick vi barn "leka påskhus", d v s vi fick med oss smörgåsar och ägg och lekte ute. Det var festligt.

Vi var annars strängt uppfostrade och fick inte gå ut hur som helst. På vintern fick vi mest vara inne och titta ut genom fönstret. Min syster lärde sig skriva på den frusna rutan. Jag var ju äldst av åtta syskon och fick hjälpa till med att passa småsyskonen.

Kläder sydde vi på vintern. Då satt alla runt ett bord med sina arbeten. Jag lärde mig virka spetsar till linnen, när jag var 9 år. Jag sålde dem för 25 öre/alnen. Underkläder syddes av oblekt väv, som vi köpte hos "Boråsen", som vi var grannar med.

Första demonstrationståget i Fjällbacka 1899 minns jag väl. Det var stenhuggare som ordnade med det och de sjöng Marseljåsen. De satte också igång bygget av Folkets Hus. Där talade Kata Dahlström, den kända agitatorn för arbetarrörelsen, men jag fick inte gå dit. Men stenhuggarna skötte sig bra och stenhuggeriet betydde ett uppsving för samhället.

1904 gick jag och läste för pastor Valentin. Då fick läsbarerna gå till Kville kyrka, eftersom Fjällbacka kyrka reparerades. Vi sprang genaste vägen över Edstens klev och Träsvalls klev.

(Artikeln fortsätter i sommarnumret och handlar bl a om jordbävningen 1904.)

Jordbävningen 1904

En höstsöndag 1904 blev det jordbävning, när vi satt i kyrkan. Det hördes som de hade kört med stora hästar och vagnar över bergen. Pastor Valentin stod just i predikstolen, men han kom ner med ett par skutt. En pojke hoppade ner från läktaren i förskräckelsen. Vi sprang hem över bergen och fälten som var nyskördade. En ny grav på kyrkogården rämnade, kakelugnar gick i vågor och tavlor ramlade ner från väggarna. De som var på sjön kände skakningar "som om dom kört över hummertinor".

Hjälpa pappa på kontoret hade jag fått börja med när jag var 13 år, och jag fick hedersnamnet "prokuristen". En gång blev han tillfrågad om han ville ta hand om försäkringskassan för fiskare, men han tvekade.

Då sa jag: – Ta det, pappa, jag ska sköta det!

Efter en tid kom det in en skeppare från en jakt och jag övertalade honom att ta försäkringen. En månad senare hade han drunknat, men frun och barnen fick hjälpen.

Eget arbete

Så småningom tröttnade jag på att arbeta hemma utan lön och skaffade mig eget arbete. Under första världskriget hjälpte jag till på kristidskontoret. Jag skrev kuvert och klarade två adresser i minuten. Vi delade ut inköpskort för olika varor. En bonde från landet kom in och ville ha kort till kalsonger och påstod att han var helt utan. Då sa Truedsson, ordförande i kristidsnämnden:

– Men snälla ni, ni har väl ändå några kalsonger? Svaret blev:

– Näggum jag det har. Jag har ett par på mej, och det är kärringas, och fast jag har tatt dom bakfram, så passar dom inte ändå. Han fick sitt kort, skrattar Elin.

Höststormen 1911 minns jag väl. Då var det tacksägelse i kyrkan för lotsen Fredberg, som drunknade när de gick ut för att rädda det ryska fartyget Charlotta. Samma söndag var det tacksägelse för min syster Gurlis som dog i hjärtlidande. – Pappa köpte vraket efter Charlotta och en spant av ek från båten låg i taket i vårt nya hus, som byggdes efter branden 1928.

Unga flickor med granris

Elin har också intressanta upplysningar om hur det gick till vid dödsfall. Först ”budades” släkt och vänner om att en anhörig dött. När begravningsdagen var bestämd skickades särskilda budbärare ut för att inbjuda. Fram till begravningen måste man ha den döde i en bod eller liknande, där man klädde rummet med vita lakan. Den

döde bars av sex bärare till kyrkan. De skulle ha bonjour och hög hatt, om det var fint. Före liktåget gick två prestavar med svarta florbeklädda stavar. I regel gick det också ett par unga flickor framför och strödde hackat granris ur korgar, klädda med vitt tyg, eller från en back som de höll emellan sig. Begravningskransar band man av barbind, som växte bl a på Valön och i dem satte man pappersblommor, som tillverkades av Mina Svensson och hennes döttrar. 1911 till syster Gurlis begravning kom det en riktig blomsterkrans från Sarpsborg, och det var den första man sett i Fjällbacka.

Även utanför den dödes hem ströddes granris. Gästerna hade med sig stora vetekakor. Efter begravningen bjöds på mycket mat, alltid salt långa och köttträtt. Den dödes familj skulle vara helt svartklädd till ett år efter dödsfallet och änkan bära långsvart slöja. Men de fattiga hade nog inte råd till allt detta, menar Elin.

40 år på banken

1923 fick jag erbjudande av Carl Larsson att hjälpa till att räkna räntor på banken. Jag hjälpte också till med att göra bokslut och lönen var 5 kr/dag och på det skulle jag avlöna hemhjälp. Kundernas konton var införda på lösa blad i stora liggare. Kamreren uppmanade oss allvarligt att vara noga med tystnadsplikten och inte tala om vad folk hade på banken. Men det var lätt för folk att kika i böckerna när de låg framme, och på julkalas hörde jag att de diskuterade vad den och den hade. Någon hade sett ett konto på 100.000 kronor och man kunde inte begripa vem det var i Fjällbacka som var så rik. Men jag visste ju att det var vägverkets konto. Efter detta blev det nya diskar. Självt hade jag konto på banken se-

Clara, Elin och Gurlis Dorthe. Foto: William Larsson.

dan 1889 då farfar satte in 20 kr till mitt dop. Pengarna skulle vara till en sidenschalett med breda spetsar, men det blev omdömt. Schaletten blev aldrig köpt utan summan fick stå. – I 40 år arbetade jag på banken och var inte borta en dag.

Maning: Gå hem

1927 gifte jag mig med skepparen Edward Isaksson från Vaddö och vi fick två barn. En lördag i maj 1928, då jag flyttat hemifrån, kände jag en stark maning i mitt inre: Gå hem. Jag gick hem och min syster stod där och visade på en låda med mina saker, som jag skulle hämta. Där fanns också mina betyg på kurser i bokföring och de finns kvar än idag. Men det var hemsamt när branden bröt ut på eftermiddagen och jag fick stå och se mitt föräldrahem brinna ner.

Elias berättelse om sitt liv blir så en hel kulturhistoria, som omfattar nästan 100 år i Fjällbacka.

INGER RUDBERG

Fortsättning i nästa nummer.

Tanums Bibliotek

VÄLKOMMEN TILL BIBLIOTEKET I FJÄLLBACKA

Vill Du läsa?

– spännande thrillers, kluriga deckare, romantiska romaner, intressanta bygdeskildringar eller bildande facklitteratur? Kom i så fall till biblioteket och låna!

Vill Du forska?

– efter Dina förfäder och släktingar? Då är Du välkommen till vårt studierum där kyrkböcker m.m. finns på mikrofilm som Du kan studera i en läsapparat.

Vill Du ordna ett möte?

– eller sammanträde för Din förening eller organisation, i en lokal där det finns modern AV-utrustning? Då är det idé att Du pratar med Ella Persson som är filialföreståndare. Ringer Du så är numret 0525/314 53.

Nedanstående motiv från Fjällbacka (30x42cm) kan du köpa på biblioteket för 30 kr. Vill Du ha hela serien som Sven-Olle Strandberg tecknat, så är priset 100 kr för alla fyra motiven.

**BIBLIOTEKET ÄR
ÖPPET PÅ
MÅNDAGAR OCH
ONSDAGAR 15–19
FREDAGAR 17–19**

Kolerakyrkogården på Stora Enerskär

I år är det 150 år sen den första koleraepidemien härjade i Sverige. Sjukdomen kom från Indien och via Ryssland nådde den 1830 till Paris. Kolerans första offer i Sverige var timmermannen Anders Ryberg från Majorna i Göteborg. På morgonen hade han ätit frukost, druckit kaffe och ett par supar och gått till arbetet vid varvet kl 5 på morgonen. Kl 4 på eftermiddagen bars han död hem av sina kamrater.

Sjukdomen spred sig snabbt i Majornas träkåkar, där avskräde och orenlighet samlades utanför knuten. Snart nådde sjukdomen också innerstan. På några veckor dog nära 2500 personer, d v s var nionde invånare i Göteborg. Sommaren 1834 var varm och torr, vilket gynnade spridningen. Sjukdomen yttrade sig i diarré, kramp och ledde ofta till döden på några timmar. Läkarna rekommenderade åderlätning, kräkmedel och varma omslag. Liken begravdes på särskilda kyrkogårdar och liktransporterna skedde på natten i ilfart med trumpetare i täten för att varna folk.

Minneshögtider har i sommar hållits på kolerakyrkogårdar på en del håll i landet t ex på Skaftö. I Fjällbacka dog åtta personer 1834 i kolera och de begravdes ute på St. Enerskär utanför Sälvik, och epidemien 1859 begravdes ytterligare nio personer där. Dessutom har där begravits en del i landflutna sjömän. Fjällbackas kolerakyrkogård ligger helt bortglömd och mycket få vet idag om att den finns. På den ekonomiska kartan är platsen utmärkt med kors.

Johan Mjölner har bevarat traditionen om vilka som dog 1834. Dessa var: 1. *Johanna Bohlin* f. Andersdotter 1785, hustru till strandsittare Lars Bohlin. 2. *Betsi Olsson* f. i England 1786, hustru till skärkarlen Anders Olsson. 3. *Lena Katarina Andersdotter* f. 1806, hustru till strandsittare Johan Gärvik. 4. *Smeden Gunnar Olsson* f. 1791. 5. *I. M. Hammar* 6. *Nils Magnusson* (födelseår okända) och ytterligare två okända personer.

Hampa från Ryssland blev kanske orsaken till epidemien 1859, då följande dog: 1. Handlaren och hemmansägaren *Benjamin Johansson*, kallad "Ösmåln" som packade upp balar med hampa. Under arbetet blev han illamående och dog efter ett par timmar. De andra kända personerna var: 2. *Oleana Hansson* f. Nilsdotter 1784 i Naverstad, hustru till mjölnaren Olof Hansson (farfars mor till Johan Mjölner och morfars mor till mig själv) som bodde i huset mitt emot korvkiosken. Det berättas att man satte en gryta med kokande tjära på bordet för att rena luften och skydda sig för

Från detta hus vid Hamngatan hissade man ut *Oleana Hansson*, insvept i segelduk, 1859. Foto: Jan Ekborg

smitta. Men den gamla dog, sveptes in i segelduk och hissades så ut genom fönstret för att föras till båten och ut på skäret. 3. *Johanna Bräck* f. Andersdotter 1822, hustru till fiskaren Olof Bräck. 4. och 5. *Två små barn* till Bernhard Hansson. 6. *Dora Andersson* f. 1828, hustru till fiskaren Olof Andersson-Lax. 7. Strandsittaren *Tobias Larsson* f. 1808. Han lär ha gått från hus till hus till dem som låg hjälplösa i kolera och förklarade att: inget bet på honom, men han dukade under. 8. *Agnetta Bräck Johannesdotter* f. 1836, dotter till Johannes Olsson Bräck och 9. Helena Olsdotter som dog vid jultiden. 10. Ytterligare en person okänd. Sammanlagt tio personer. Säkerligen är det många i Fjällbacka, som har sina släktingar bland dessa. Dessutom ligger här 10–11 ilandflutna sjömän. Den siste begravdes 1913.

forts.

**Bohus
Ekonomi AB**

SVERIGES REDOVISNINGSKONSULTERS FORBUND

SRF

— företagets nära rådgivare och samarbetspartner

På Bohus Ekonomi kan vi hjälpa Dig och Ditt företag med alla ekonomiska och administrativa frågor.

Vi använder avancerad teknisk utrustning och kan på det sättet ge våra kunder en snabb och effektiv service.

Vi samarbetar med aukt. revisorer och advokat.

Kontakta oss på telefon 0524 - 407 70 för vidare information.

STORA HOTELLET

0525-310 03

Rum – frukost – lunch

Dagens rätt

A la carte

Specialitet: Fisk och skaldjur

Dans – Disco – Show

Trubadurer

Uteservering – Cocktailbar

Ett uppbåd av kända artister

hela sommaren

Vintertid

Beställningar – Konferenser

Sportfiske – Paketpriser

Lunchöppet 10–15

Hemlagad husmanskost

Dans varannan lördag

Frågan väcktes redan 1960 i Kville Hembygdsförening om att platsen på ön borde utmärkas som gravplats och på något sätt invigas. I oktober 1960 gjorde Algot Torewi, Östen Hedenfjäll och Johan Mjölner en inspektion och Hedenfjäll företog några dagar senare en undersökning, då han gjorde stickprov i marken och fann flera lik begravda.

Denna undersökningskommitté föreslog en uppröjning och gallring bland träden (som planterats där under första världskriget och egentligen inte har något berättigande där), samt ett enkelt minneskors.

Frågan behandlades genast i municipalnämnden och municipalfullmäktige i oktober 1960 och man beslöt med acklamation att "Kville Hembygdsförening skulle vidta de åtgärder som föreslagits." Men det hände ingenting. Kostnaden beräknades då till ca 1000 kr med uppröjning och minnesten med text. I förslaget ingick också restaurering av rösen. Det hela blev inte av. Kanske saknades medel.

1973 skrev Arne Fredlund en ny skrivelse till Fritidsnämnden i Tanum och påpeka-

de att ön borde städas upp. Han framhöll att där också funnits ett trankokeri med spår efter en grumsedamm. 25 år efter det att frågan väckts och faktiskt också beslutats vore det kanske dags för Tanums Turistnämnd och Kulturnämnd att ta sig en titt på ön. Även de kyrkliga myndigheterna borde vara intresserade. Ön har alltså minst tre historiska och kulturella anknytningar: bronsåldersrösen, trankokeriet och gravplatsen. Här borde göras en vacker minnesplats, som blir ett fint utflyktsmål för turister och ortsbor.

Föreningen för Fjällbacka vädjar till Tanums kommun och även till Kville församling att snarast behandla den skrivelse som jag på uppdrag av föreningen i juli riktade till Kommunstyrelsen men ännu inte fått svar på.

Förslag till åtgärder (som inte bör ske den tid på våren då fåglar häckar här): De flesta fuorna tas bort, helst med rötter. Marken röjs från gammalt ris och dyl och gräset hålls kort. Platsen för gravarna (dalgången mitt på ön) märks ut med ett kors och kanske en inhägnad. Här kunde Länsmuseum i Uddevalla hjälpa till med förslag

till utformning. Att hugga in alla namnen är säkert inte möjligt men en enklare platta kunde sättas upp med namnen. Rösen restaureras. En enkel brygga som underlättar för besökare sätts upp. Här borde också en skylt med upplysning om öns betydelse finnas. En soptunna som töms regelbundet under sommaren. Rönjningsarbetena kan mycket väl påbörjas under hösten 1985. När allt blir klart hoppas vi på en högtidlig och fin invigning av kyrkogården en sommarkväll 1986. Bättre sent än aldrig.

INGER RUDBERG

RUNES OPTIK

GREBBESTAD

tillönskar

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR

För syntest tidsbeställning
Tel. 0525 - 108 82

JÄRUND INVENTING AB

FJÄLLBACKA ELEKTRISKA

Tel. 0525-310 68, 318 68

INSTALLATIONER - REPARATIONER

Kyl - Frys - Sval
El-spisar
Radio - TV
Reservdelar - Tillbehör

**STOR SORTERING
ARMATURER**

ROGERS EKIPERING

Herr, Dam och Barn

Fritidskläder
i stor
sortering

FJÄLLBACKA TEL. 0525-310 07

Små, små ord

av Alf Edvardsson

Ännu en gång skriver jag ner några rader. Och denna gången blir det inte några djupgående ord om nutiden utan jag förflyttar mig i stället tillbaka. Jag minns så väl min första resa till Mörhult i Fjällbacka.

En söndagsmorgon tog Far och Mor med sig mig ner till tåget för att fara till Fjällbacka. Vi for förbi Jörlanda, min fars hemtrakt, där det fortfarande rök ur ruinererna från kyrkan. Det hade på natten varit ett ordentligt åskväder och blixten hade slagit ner i kyrkan. Där gick en del av min släktforskning på Fars sida upp i rök.

Nu för tiden är en resa till Fjällbacka en enkel sak. Men så var det inte för 60 – 65 år sedan. Vår tågresor fortsatte och så småningom kom vi till Orrekläpp station. Där mötte oss häst och vagn och på forvägar åkte vi landvägen till Kämpersvik. Morfar var redan där med sin skuta och så var det att sjövägen fortsätta till Mörhult. Det var den tidens framkomlighet för oss när det gällde att resa till Fjällbacka.

Mörhult – lägenheten Mörhult som det heter i gamla liggare – var en sk skattestrand, som under 1600-talet var bebyggd med 2 bostadshus. Under 1700-talet blev denna skattestrand tillförd båtsmansroten nr 235 Hök och de där boende blev ålagda att delta i avlösningen till rotebåtsmannen. Nu är så gott som hela området, med något undantag när, friköpt.

Namnet Mörhult torde sannolikt komma av "mör" (myror) och hult (liten lövskog).

Den som har intresse av att läsa om Mörhults och Fjällbackas vägar, gator och torg – om hur namnen uppkommit m m – kan läsa i Fjällbacka-Bladet nr 26, där jag skrev om detta. Tidningen finns troligen kvar att köpa på Biblioteket.

Alf Edvardsson, ordförande i Föreningen För Fjällbacka under 15 år.

Ur denna artikel kan jag nämna, att Verkstadsgatan fått sitt namn av att det här under 1700-talet kokades salt av sjövatten i en "käle" (kittel).

Och varför heter det Allégatan? Jo, denna gata, eller väg, var från 1600-talet och in på 1900-talet den stora infarten till Fjällbacka från landsbygden. Namnet kommer sig av att man på 1850-talet planterade träd på båda sidor av vägen.

Detta var litet historik, både om Fjällbacka och mig. Det kan väl vara en lämplig avslutning på mina små, små ord när jag nu slutat som ordförande i Föreningen för Fjällbacka. De 15 ordförande-åren har varit på både gott och ont. Det är så mycket man önskar och vill göra, men inte förmår. Jag är dock mycket glad över att arvet går vidare, att både föreningen och tidningen fortlever.

En liten dikt av Anna får avsluta dessa rader:

*För hundra år sen hur var det då?
Då mormors mor knappt var född till världen
och farfars far kanske lärdes gå,
den allom knaggliga första färden.*

*Då fanns ej skolor att läsa i –
med undantag utav i stora städer,
var pilt en läskarl ej skulle bli –
på landet blåste ej lärdomsväder.*

*Men folkvett fick man ändå sig lära
och Herren älska och Kungen ära!*

ALF EDVARDSSON

AB BROR JANSSON BÅTVARV

FJÄLLBACKA TEL. 0525/310 57

VINTERUPPLÄGGNING
och
REPARATIONER

TILLHANDAHÅLLER
MATERIAL

CITY foto

BRUDPAR – PORTRÄTTSERIER
REKLAM – ID – PASS
SPECIALAFFÄR I FOTO

Affärsvägen 12
457 00 Tanumshede
0525-200 03

BUTIK & VERKSTAD

Källvik, Fjällbacka

KÖPER SÄLJER
RENOVERAR

GAMLA
MÖBLER!
SPRUTMÅLNING
AV KÖKSLUCKOR

Tel. 0525-316 50

PERSIENNER

— tillverkas och monteras —

— Även reparationer —

— FIRMA —

Z-E-R-V-A

— Håkan Lilja —

FJÄLLBACKA Tel. 0525-316 75

SELBERGS JURIDISKA BYRÅ HB

Jur. kand. ELISABET SELBERG, pol. mag. INGVAR JANSSON, ekonom
Kontor: Solgårdens Vandrarhem, Hjalpesten 0525/300 02

RING OCH BESTÄLL TID FÖR SAMMANTRÄFFANDE

Vi kan hjälpa Er med Era ekonomiska och juridiska problem, exempelvis:

Arvskiten, Avtal, Betalningsföreläggande, ar, Mäklaruppdrag, Skatte- och taxeringsärenden, Testamenten. Tvistemål (stämningar och svaromål), Tvister med försäkringsbolag, Gåvobrev, Inskrivningsärenden, Lagsökningar, Bodelning, Bouppteckningar, Generationsskiten, Äktenskapsförord, Äktenskapsskillnader.

ALLMÄN RÄTTSHJÄLP FÖRMEDLAS

AB Johan Karlsson & Söner Kville

Tel. 0525/350 15, 352 15

Golvmattor av alla slag – Försäljning och inläggning
Trä och Byggmaterial
VVS-artiklar
Snickerifabrik
Järn - Färg - Tapeter

Fjällbacka Camping

DEN LILLA POPULÄRA CAMPINGEN SOM
STÖTTAR TURISMEN I FJÄLLBACKA

TEL. 0525 - 314 90
0300 - 629 15

TOMTARNA I KVARNBERGET

David Hintel var bara fem kanske sex år gammal då han en dag var hemma hos Anton Johansson, Jomparn i Sälvik, och hans hustru Hilma och lekte med deras barn.

Det var en vinterdag. Skymningen föll tidigt och tant Hilma sa till lille David, att det var nog bäst att han gick hem innan det blev mörkt. David tog på sig sina ytterkläder och traskade lydigt hemåt mot Holkens väg på Håkebacken, där han bodde.

Kommen till Kvamberget, såg han en klunga lekande barn. Då han kom närmare upptäckte han att det alls inte var några barn som han trott, utan små tomtar i storlek som femåringar. Förskräckt gömde han sig bakom en större sten, varifrån han kunde se hur de lekte på en isfläck på Kvarnberget mellan Hintels stuga och Skottens vrage.

Den lille pojken vågade inte fortsätta hem utan vände och sprang tillbaka och talade om vad han råkat ut för. Naturligtvis trodde ingen på den lille parveln. Man skratade bara och sa åter igen till honom att gå hem. Men David var vettskrämd och började storgråta.

Det slutade med att äldsta dottern i huset, Hildur, följde honom hem. Då var de lekande tomtarna borta och inget annat övernaturligt syntes heller till.

David var över åttio år gammal då han anförtrodde mig sin upplevelse som barn. Han bedyrade att allt var sanning och att han var fullt och fast övertygad om att tomtarna bodde i Kvamberget.

MAJ GUSTAFSON

Huset på Holkens väg där David Hintel bodde som liten pojke.

Eva Lotta Ericsson

Näringslivsnytt

Ingmarie Augustsson, näringslivssekr.

Kommunernas och statens insatser för att främja sysselsättningen och minimera arbetslösheten är dels sysselsättningspolitiska och dels näringspolitiska.

Viktiga näringspolitiska insatser från kommunernas sida är att tillhandahålla mark och lokaler. På senare år har också allt fler kommuner inrättat tjänster för näringslivssekreterare. Detta anses vara en god investering för att värna om näringslivet. I Tanums kommun är undertecknad den nämnda investeringen.

Alla ni som redan har företag och ni som vill starta ett, se mig som en resurs och en hjälpare att utveckla och förverkliga era idéer och planer. Den offentliga byråkantin upplevs ibland som krånglig men den skall inte vara något hinder. Jag hjälper till med kontakter med kommunala och andra myndigheter och även med nödvändigt underlag.

Och alla ni som är egna företagare och gästar oss bara om somrarna, varför inte ta med företaget nästa gång! Vi kan erbjuda god livsmiljö med ren luft och gott om utrymme, stabil och lojal arbetskraft och god kommersiell och annan service.

Så skriver Ingmarie Augustsson i ett första upprop till Fjällbacka Bladet. Hon återkommer i sommarnumret med mera information och intressanta åsikter om näringslivet och dess villkor, såväl i Fjällbacka som kommunen allmänt.

Föreningen för Fjällbacka önskar Ingmarie all framgång i sitt viktiga arbete och hälsar henne hjärtligt välkommen som medarbetare i tidningen.

Minne från segelfartygens tid

Många har säkert undrat vad den mystiska stenen med året 1909, som i våras placerades framför Evas affär, egentligen skall betyda.

Länge gick jag och undrade över denna sten, som låg slängd i diket ovanför Färgaffären. Genom Östen Hedenfjäll fick jag till slut reda på att det var en klipphäll, som ursprungligen legat vid Falkegården. Det var en gammal vacker gård, som många kommer ihåg, men som tyvärr revs år 1971.

När Evas affär skulle byggas ut på gårdens gamla plats, sprängdes en del berg bort och denna häll med inskriptionen var i fara att bli förstörd. Men Östen Hedenfjäll lyckas rädda den och sedan hannade den i diket på andra sidan vägen.

Genom stadsarkitekt Svante Paulsson, vars mor tillhörde släkten Falk, som ägde Falkegården i flera generationer, hade Östen Hedenfjäll hört, att inskriptionen var gjord av någon ur besättningen på ett danskt fartyg, som förlöst i Fjällbacka skärgård. Besättningen var inkvarterad i Falkegården, kanske medan båten reparerades, och så roade man sig med att göra en inskription

med båtens namn. Inskriptionen tycks för övrigt inte vara helt färdig. Initialerna kan tydas som H. R. och är kanske ristarens namn.

Genom efterforskning i Dansk skeppslista fann jag den båt det måste röra sig om. Det var troligen en jakt, d v s en enmastad lastskuta med tre försegel och bredfock, med namnet Christian IX. Fartygets kapten och ägare hette H. O. Christensen från Fejø i Danmark. Fartyget var byggt av ek och bok i Stubbekjøbing år 1888. Djupet mittskepps var 6,7 m och fartyget hade 40 bruttoreg. ton.

Efter en del förhandlingar mellan Föreningen för Fjällbacka och kulturnämnden i Tanum, ställde kommunen medel till förfogande, så att Åke Andersson i Vidingen en dag i våras kunde flytta stenen tillbaka till dess ursprungliga plats.

Det skulle vara intressant om någon av Fjällbacka-Bladets läsare möjligen känner till något mer om denna båt eller dess besättning.

INGER RUDBERG

Texten betyder troligen ristarens initialer och jaktens namn: Christian IX. Foto: I. Rudberg

Välkommen att julhandla i

KONSUM FJÄLLBACKA

NU ÄR DET DAGS ATT LADDA UPP INFÖR ETT FESTLIGT JULBORD! HELA BUTIKEN ÄR FYLLED AV JULENS ALLA LÄCKERHETER, DESSUTOM HAR VI MASSOR AV FINA EXTRAPRISER VARJE VECKA. PASSA PÅ ATT UTNYTTJA VÅRA ERBJUDANDEN!

*Vi önskar alla våra kunder
en riktigt God Jul
och ett Gott Nytt År*

PERSONALEN I KONSUM FJÄLLBACKA

Vi tror på framtiden

Vår historia går tillbaka ända till början av seklet. Idag är vi en helt modern industri, även om vårt gamla namn har fått hänga med.

Det är under den senaste 10-årsperioden som utvecklingen tagit riktig fart.

Vi har specialiserat oss på produktion och handel med djurfoder, mjöl- och hälsokostprodukter. Och vår filosofi kan sammanfattas i ett ord: kvalitet.

Genom att aldrig släppa på det begreppet, har vi fått starka ben att stå på.

Nu satsar vi på våra nya produkter och Du finner såväl Lerstens olika obesprutade mjölsorter som **Hundkökets** produkter i alla välsorterade dagligvarubutiker i hela Sverige.

Hundköket är en division hos Lerstens Kvarn.

LERSTENS KVARN AB, Box 17, 45071 FJÄLLBACKA Tel. 0525/318 10

SOMMARMINNEN FRÅN FJÄLLBACKA

Föredömligt utrustade krabbfiskare. Foto: Stig Hagenius.

En välkänd Fjällbacka-siluett. Foto: Stig Hagenius.

Sommarkvällens frid är betagande. Foto: Stig Hagenius.

Stilar och storlek varierar, men alla trivs på bryggdansen. Foto: Anders Järund.